

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg.

Jaargang 5, nummer 6

8 november 1984

Onderzoek zet Managementteam op de helling

Als het Managementteam er niet snel in slaagt zijn gebrekkige functies te verbeteren, zou de onderlinge afstemming van de algemene diensten beter in handen gelegd kunnen worden van één persoon. Het College van Bestuur zou dan kunnen denken aan de benoeming van een „directeur algemene diensten”, die rechtstreeks onder het college en boven de diensten geplaatst wordt.

Tot die conclusie komen de twee deskundigen van het Gemeenschappelijk Instituut voor Toegepaste Psychologie, die een uitgebreid onderzoek hebben gedaan naar het functioneren van het Managementteam. Het team van zes diensthoofden is twee jaar geleden ingesteld om een eind te maken aan de slechte samenwerking tussen de zes diensten, die het nauwst bij het beleid van de universiteit betrokken zijn. De slechte samenwerking wreekte zich vooral op het gebied van het verwerven en verdelen van middelen. De coördinatie door één persoon werd toen niet haalbaar geacht, ofschoon het GITP in een eerder stadium wel gepleit had voor het aanstellen van een „sterke” secretaris van de universiteit. Het Managementteam kreeg in de Universiteitsraad het voordeel van de twijfel onder de voorwaarde dat het functioneren van het team na een

jaar onderzocht zou worden. Het College van Bestuur, dat terzake beslissingsbevoegd is, accepteerde die voorwaarde, omdat het de kwestie van zo groot belang achtte, dat overeenstemming met de raad gewenst was.

Ten dele geslaagd

De zes diensthoofden, die nu het team vormen, zijn er volgens het GITP maar ten dele in geslaagd hun diensten beter te laten samenwerken. Bij de beleidsvoorbereiding is nog de meeste vooruitgang geboekt door het invoeren van een goed lopende begrotingsprocedure voor de overige lasten. De procedure voor de personele lasten laat daarentegen nog veel te wensen over, is het algemene oordeel van betrokkenen. De uitvoering van het beleid is ook enigszins verbeterd, hetgeen mede het gevolg is van een betere voorbereiding en van de taakverdeling tussen de diensten.

Tegenover die relatieve verbeteringen heeft het GITP „ernstige negatieve verschijnselen” geconstateerd. „Een verdere ontwikkeling in het functioneren van het Managementteam dreigt onder invloed van de negatieve verschijnselen te stagneren”, schrijven de onderzoekers: „Binnen enkele diensten bestaan ernstige spanningen tussen medewerkers en diensthoofd en in brede-

De Vertalersopleiding siert zich graag met het symbool van de duizendpoot. Is dat niet een beetje hoog gegrepen voor een opleiding die in vier jaar tijd haar studenten tot „technisch-wetenschappelijk vertaler” wil vormen met een eerste en tweede vreemde taal plus een basiskennis van meerdere wetenschapsgebieden? Pagina 7.

re zin bestaat een vertrouwenskloof tussen de medewerkers van MT-diensten en het MT”. Uit de verslagen van de interviews, die het GITP met medewerkers van de betrokken diensten heeft gehouden, blijkt dat vooral bij Personele Zaken, Financiële Zaken en de dienst Planning, Begroting en Bedrijfsontwikkeling grote spanningen zijn ontstaan tussen medewerkers enerzijds en hun diensthoofden of diensten, waarmee men moet samenwerken, anderzijds. In enkele gevallen wordt openlijk geklaagd over diskwalificatie van medewerkers door leden van het team. De meest voorkomende klacht is dat het team teveel macht naar zich toe trekt en daarmee naar eigen goeddunken of uitsluitend ten behoeve van het College van Bestuur handelt. Met de eigen dienst wordt te weinig rekening gehouden. Sommige diensthoofden zouden meer loyaliteit aan de dag leggen tegenover het Managementteam dan tegenover hun eigen dienst.

Onduidelijke rol

Maar ook binnen het team heeft het nooit erg goed geboterd. Er zijn steeds discussies geweest over de eigen onduidelijke rol en positie en over de onderlinge taakverdeling. De eerste kwestie is grotendeels opgelost toen het college begin dit jaar het takenpakket nader omschreven heeft. Toch blijft de onderlinge samenwerking tussen de belangrijkste teamgenoten – FZ, PZ en POB – slecht lopen. Het verbeteren van die samenwerking zou de allereerste voorwaarde moeten zijn, waaraan het team zal moeten voldoen om zijn voortbestaan te verzekeren, zegt het GITP. Als eenmaal aan die voorwaarde is voldaan, zal verder

een strategie gevolgd moeten worden, die leidt tot een duidelijker taakstelling, een betere verstandhouding van de diensthoofden met hun eigen diensten en die van hun teamgenoten. Het GITP doet daarbij enkele praktische suggesties aan de hand, zoals efficiënter vergaderen en het aanwijzen van een vaste voorzitter die tijd genoeg heeft zich met het coördinerende werk te bemoeien. Het overleg met de faculteiten zou verbeterd moeten worden en één collegelid zou zich intensief moeten bemoeien met het functioneren van het team. Daarvoor is misschien nodig dat de portefeuilles binnen het college anders worden verdeeld, tekent het GITP daarbij aan. Verschillende geïnterviewden hebben de suggestie gedaan het team te halveren en alleen nog te laten bestaan uit FZ, PZ en POB.

Strategie

Of de strategie kans van slagen heeft, wordt door het GITP sterk betwijfeld. Het Managementteam is nu gevraagd of het zelf mogelijkheden ziet de obstakels voor een goed functioneren uit de weg te ruimen. Als het niet voldoende perspectief daarop kan bieden, dan moet volgens het GITP aan een andere oplossing gedacht worden. De onderzoekers stellen voor om in dat geval de bevoegdheden bij één functionaris te concentreren. Zoals bij de meeste universiteiten het geval is, zou dat eigenlijk de secretaris van de universiteit moeten zijn, maar de huidige secretaris is van oudsher met veel minder bevoegdheden toegerust. Omdat de kans groot wordt geacht dat er bezwaren zijn tegen uitbreiding, zou men volgens de onderzoekers kunnen den-

ken aan een „directeur algemene diensten”, die boven de diensthoofden wordt geplaatst.

Voorkeur

Volgens het gekozen lid van het College van Bestuur, drs. Ad Lagas, heeft het GITP-onderzoek in ieder geval aangetoond dat coördinatie van het werk van de diensten een absolute noodzaak is. „Dat kun je op een heleboel manieren tot stand brengen. Aan welke manier ik de voorkeur geef, houd ik op dit moment liever voor mij, omdat we eerst de mening van betrokkenen willen horen. Ik vind bij het kiezen van de oplossing wel erg belangrijk dat die gedragen moet worden door de organisatie, zoals het GITP ook zegt. Als het Managementteam niet aanvaard wordt, tendert de oplossing inderdaad naar een directeur. Maar ik weet niet of die wel aanvaard wordt. Dan krijg je écht een nieuwe hiërarchische laag, waar men zo bang voor was toen het Managementteam werd ingesteld. Als je aan de ene kant de noodzaak van coördinatie erkent, moet je aan de andere kant ook accepteren dat daar nogal wat concentratie van macht voor nodig is. De vorm is dan eigenlijk niet meer zo belangrijk”. Het Managementteam heeft nu drie weken de tijd gekregen om aan te geven hoe het intern orde op zaken denkt te kunnen stellen. Daarna zal het College van Bestuur een voorlopig standpunt bepalen en voor advies aan alle betrokkenen voorleggen. Begin volgend jaar denkt het college een definitieve beslissing te kunnen nemen.

Jacques Herraets

Prijs

Prof. dr. Hein Wellens, hoofd van de capaciteitsgroep cardiologie, heeft als eerste Europeaan de „Texas Heart Institute Medal” gekregen. Wellens ontving deze hoge onderscheiding op 19 oktober in Houston uit handen van de – ook bij Nederlanders – befaamde hartchirurg Denton Cooley.

De prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan geleerden die baanbrekend onderzoek hebben verricht op het gebied van de cardiologie of de cardiochirurgie. Zo prijken op de erelijst van het Texaanse instituut namen als die van Willem J. Kolff, uitvinder van de kunstnier en het kunsthart, en die van Norman Shumway, die in de Verenigde Staten de basis legde voor harttransplantaties. Wellens ontving de onderscheiding voor zijn hoogstaand aangeschreven onder-

zoek naar hartritmestoornissen – onderzoek dat niet basaal is, maar ook aan de praktijk van de patiëntenzorg belangrijke bijdragen levert.

Wellens verklaarde dat wat hem betrof deze onderscheiding het hele cardiologische team gold. Alleen goed teamwork kan in de moderne geneeskunde tot de beste resultaten leiden, is zijn mening.

Steunzolen

Fobisch als ik er voor ben, had ik het bezoek aan de orthopeed zo lang mogelijk uitgesteld. Wachtkamers van doktoren hebben op mij een verstikkende werking. Komt het door de angst om wat mij mogelijkwijs te wachten staat of hebben de kleurrijke verhalen van de medewachters die uitwerking op mij? Ik weet het niet. Ooit heb ik een specialist hierover geconsulteerd, die het ook niet wist.

Toen ik de telefonische afspraak voor half tien in de ochtend maakte, had ik al voorzichtig geïnformeerd of ik dan ook werkelijk aan de beurt was. Dat schepte enige verwarring aan de andere kant van de lijn en ik moest mij uitvoerig verduidelijken. Onder de beleefde woorden heerste enig ongeduld. Ik achtte het niet uitgesloten dat ze toen een kruisje bij mij naam heeft gezet...

Die dag was ik enkele minuten voor het aangegeven tijdstip aanwezig. Ik had mij voorgenomen dapper te zijn. De wachtkamer was al ruim bezet en ik vroeg mij af of al die mensen om half tien hun afspraak hadden. Resoluut stapte ik op de balie toe. Twee dames en een zestal doktoren bevonden zich in de ruimte er achter. Een derde dame hield zich met de patiënten in spe bezig. Ik wachtte geduldig totdat twee mensen voor mij ingeboekt waren. Was zij het met wie ik het telefoongesprek had gevoerd? De ceremonie, „Hoe is uw naam?“ „Sprooten“. „En uw meisjesnaam?“ „Sprooten“, liet ik maar over me heen gaan. Doktersassistenten, altijd vrouwen, gaan er vooreerst van uit dat iedereen op de wereld getrouwd is behalve zichzelf. Ze keek me verbaasd aan. Toen begon ze mijn naam te onderzoeken. Ik was bang dat ze het kruisje er bij zou ontdekken en zich mijn vrijpostige vragen zou herinneren. Maar ze registreerde iets met het ponskaartje en zei, „Gaat u maar zitten“. Alsof dat voor mij zo eenvoudig was. Ik was er nu zeker van dat ik niet met haar had gesproken.

„Ik heb om half tien de afspraak, juffrouw“, begon ik voorzichtig.

„Ja, dat ziek ik.“

„Ben ik dan ook aan de beurt juffrouw, of duurt dat nog lang?“

„Dat ligt er aan, mevrouw.“

„Hoe bedoelt u?“

„Nou, of de dokter met de vorige patiënt klaar is.“

„Maar het gaat toch op afspraak.“

Haar blik dwaalde ergens door de ruimte terwijl ze een potlood door haar vingers liet spelen. Ze zag er zeer gemanicueerd uit.

„De dokters hebben het druk, mevrouw.“

„Dat begrijp ik, maar ik heb al aan de telefoon gezegd dat ik fobisch ben voor wachtkamers“, gooide ik nu tamelijk roekeloos op de balie. Het maakte geen indruk.

„Gaat u maar rustig zitten“, zei ze, „de dokter komt u zo halen.“

Het kluwen artsen achter de balie had plezier op de vroege ochtend, maar daar zou mijn dokter dus niet bij zijn, want die behandelde natuurlijk vol idealisme mijn voorganger.

Desondanks ging ik met weinig hoop voor de nabije toekomst zitten en verschool mij achter een Privé die waarschijnlijk in opdracht van de ziekenhuisdirectie daar was neergelegd tot ontspanning van de patiënten. Af en toe keek ik op de klok en op de steeds wisselende formatie artsen achter de balie. Om mij heen werden mensen opgehaald door verschillende doktoren, maar de opgevallen plaatsen werden onmiddellijk weer opgevuld door een wachtende. Ik voelde mij de enige waar niet naar werd omgekeken. Zo bleef ik mij in een spannende situatie bevinden. Te spannend voor mij, want toen het al over tien uur was, was ook mijn dapperheid verdwenen. De daarbij horende paniek begon al aardig te werken. Ik zocht afleiding door een beter afsprakensysteem te bedenken en alle letters op een pagina te tellen. Ik was hevig in tweestrijd of ik zou blijven of weggaan.

Plotseling stond M. in het wit naast me en knikte me bemoedigend toe. Ik was verbaasd hem zo te zien. In zijn vrije tijd onderhield en repareerde hij mijn auto. Maar voordat ik mij aan hem vast kon klampen, verdween ook hij met een patiënt in een kamer.

Eindelijk kwam een dokter op mij toe. Met knikkende knieën volgde ik hem. Het was tien uur veertig. Koud zweet stond op mijn voorhoofd. Maar toen ik eenmaal veilig op die stoel zat, in een frisse kamer en buiten het gezichtsveld van zoveel mensen, ontplooidde zich op slag een prachtige woede in mij.

„Waarom laat u mij om half tien komen als u pas zeventig minuten later tijd voor mij hebt?“ En ik toonde hem mijn klamme handen als het onomstotelijke bewijs.

„Met welk recht beschikt u zo over mijn tijd?“ riep ik streng. Ik was door mijn moeder met veel respect voor de dokter opgevoed, maar daar was nu niets meer van te merken.

Onthutst keek hij mij aan, mompelde een verontschuldiging en liet verder de stroom van woorden als een voorbischuivende onweerswolk over zich heen gaan. Maast hem zat een medisch student, die evenals M. zijn stage hier deed. Schijnbaar onbewogen maakte hij dit alles mee. De handen lagen beleefd over elkaar in zijn schoot, geen haartje liep tegendraads. Toch verdacht ik hem er van dat hij straks dit alles als een curieus voorval uit zijn praktijk, in geuren en kleuren in de onderwijs-

groep zou vertellen. De dokter bracht nog enkele alibi's in midden die voor mij niet afdoende waren. Mijn woede was maar zeer langzaam. Hadden artsen niet al jaren een zeminachting getoond voor de tijd van de patiënt, vroeg ik en wie liet zo vroeg in de ochtend het spreekuur al uitlopen. Hoe moest dat met de middagpatiënten? Zeker tot middagochtend hier zitten. Er was een urgent geval tussendoor gemen, kwam er eindelijk uit. En dat klonk me heel bekend de oren. Al met al kwam het er toch nog van dat mijn voet op een lichtbak werden gezet... en nauwkeurig bekeken mijn uitval voelde ik mij wat bleker worden en zo zo schoenen, met mijn jas nog aan en een tasje in de hand wat belachelijk. Ik hoopte dat door de emotionele storm minste mijn kapsel niet was uitgezakt.

De student werd discreet op het een en ander in en aan voeten gewezen, waarna hij weer de stoel betrok. Ze sprak over mijn voeten, alsof ik er niet bijhoorde. Ik voelde mij melijk overbodig. Maar ik ging toch de deur uit met een wijzing naar de steunzolenmaker die zich ergens in het schoolrain moest ophouden. Ik keek de grote hal rond en zag diverse uitgangen. Resoluut en bevrijd stapte ik op de balie toe, nu een andere juffrouw had plaats genomen. Ze bestudeerde aandachtig haar nagels.

„Pardon juffrouw, kunt u mij zeggen waar de orthopedische werkplaats is?“ De aarzelende toon in mijn stem ergerde maar personeelsleden in de marge van de dokter dwongen eenmaal een zekere onderdanigheid af.

„In de kelder“, zei ze nog wat slaperig.

„Hoe kom ik in de kelder?“

„Dan moet u de trap naar beneden nemen, mevrouw.“

„Maar hoe kom ik daar?“

„Gewoon de trap aflopen, mevrouw.“

„Welke kant is dat op?“

Ze keek me bestraffend aan en met een weids gebaar voerde ze er aan toe, „U moet die kant op lopen.“

Ik nam op goed geluk een van de uitgangen om weer in doolhof van deuren en gangen terecht te komen. Gelukkig ik een eindje verderop een in het geel geklede dame die vrijwillige en onbetaalde gastvrouw verdwaalden de weg en dat deed zij mij ook. Ik moet wel erg ongelukkig gekke hebben, want bijna aan haar hand leidde zij mij vriendelijk naar de trap die achter een grote klapdeur verscholen lag waar de assistente van het legertje artsen natuurlijk nog was geweest. Leve het vrijwilligerswerk, dacht ik toen ik beneden liep.

Rosalie Spronck

Paartjes

Gezocht: sociale wetenschappers om in samenwerking met grote Nederlandse uitgeverij boeken tot stand te brengen. Inf. Jan Datema, tel. 043-50054.

Te koop rustig gelegen hoekflat met twee slpk., badkamer, living met riant uitzicht. Koningsplein Maastricht (ANWB-flat zijde Maartenscollege). Inf. 043-19730.

Te koop halfvrijstaand ruim woonhuis, mooi gelegen vlak bij de Maas in Eijsden, grondopp. 355 m². Indeling: woonkamer 50 m² met open keuken, mooie ruime kelder en garage 33 m², grote achtertuin op de zuidkant. 1e verdieping: 4 slaapkamers, badkamer met zitbad en wastafel. Het huis is voorzien van rolluiken en geheel nieuw gestoffeerd. Vraagprijs: f 169.000,- k.k. Inf. 04409-2082.

Ga met de Studentenreisclub genieten van bronzenende en bruisende wintersportvakanties. 10-daagse reis, halfpension v.a. f 329,-. Vraag die folder! Tel. 050-142386/133068. Wekelijks vertrek v.a. 22 december.

Uittikken van scripties in Nederlands en/of moderne talen: I.B.M.-machine beschikbaar. Tel. 043-17810. Studententarieven.

Te koop: juridische boeken. Andeweg-/Hoogerwerf - Politiek in Nederland; Schermers - Int. Publiekrecht; v. Asperen - De goede maatschappij; Hijma/Olthof - Compendium Ned. Vermogensrecht; v. Bemmelen - Ons strafrecht; Ars Aequi '82, '83. Tel. 043-433177.

Voor onze 2 jongens (5½ en 4 jaar) zoeken wij „slaap“-opvang na hun schooltijd tot de beëindiging van de werkzaamheden van hun moeder (van 15.00 uur tot 17.00 uur). Reacties tst. 586.

Te koop 4 antieke Brabantse plattebuis-kachel, prijs nader over een te komen. Putstraat 19, Eckelrade, tel. 04408-2007 of tst. 353.

Te koop gevraagd: Jaargang 1977, 1980 en 1981 van het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. Compleet met index. Ruime vergoeding geboden. Inlichtingen: Walter van Bree, Meendaal 124^c, 6228 GR Maastricht, tel. 043-617337.

Voor groepen tot 45 personen, zomer en winter gezellige Limburgse boerderij te huur te Mechelen, Zuid-Limburg. Uitermate geschikt voor werkweken, ontmoetingskampen, cursussen, trainings- en vakantiecampen etc., c.v., sfeervol verblijf met openhaard in midden (barbecuemogelijkheid), slaapzalen, douches, wasgelegenheden, keuken, aparte zit- en twee slaapkamers. Vlakbij Vijlenerbos, binnen- en buitenbaden op 500 meter. Voor inlichtingen 04455-1363. Fam. Ronken, Ebetenweg 6 Mechelen.

Voor het typen van proefschriften, scripties en elk ander typewerk belt u 04402-74181. Veel ervaring; in bezit van IBM-machine met veel bolletjes.

Te huur aangeboden per 1 december: riant appartement. Ruime living, dakterras, aparte keuken, 1 slaapkamer enz. Ligging op drie minuten van het ziekenhuis en het centrum van Maastricht. Huurprijs f 705,- per maand excl. Incl. overdag (043)-862304, 's avonds 436707.

Te koop gevraagd: Jaargang 1980, 1983 van het Medische Tijdschrift Intern Medicine. Compleet en met in Ruime vergoeding geboden. Inlichtingen: Walter van Bree, Meendaal 124^c, 6228 GR Maastricht, tel. 043-617337.

Gevraagd: serieus bod op Kunstbeelden augustus 1977 tot en met november 1982 (serie is geheel compleet). Richting: M. Spronck, Op den Beek 6181 GT Elsloo, tel. 04402-74219. O.dag: 043-888311.

Te koop in Villapark te Beek:

Zéér gunstig gelegen halfvrijstaand woonhuis met garage, gebouwd in 1964 en nadien verbouwd. De zeer fraaie tuin, waarin terrassen, borders en mooie afscheiding, biedt veel privacy. Op een terras, los van de woning een grote open haard.

Indeling woonhuis

- Kelder (3,5x4 m) waarin c.v. olie-installatie en waterontharder.
- Royale hal met lesteenvloer en ingebouwde garderobe en toilet met fontein, grote woonkamer (36 m²), royale keuken met zéér luxe inrichting.
- 1e verdieping: 3 grote slaapkamers, 2 kleine slaapkamers. Grote badkamer met ligbad, toilet en twee wastafels.
- 2e verdieping: geheel beplante en beschoten zolder.

Het pand is zeer goed onderhouden. Prijs: f 280.000,-.

Julianalaan 26, Beek. Tel. 04402-72072.

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redactieadres:

Tongersstraat 53, kamer 304
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Telefoon: 043-888319
(doorkiesnummer)

Stichtingsbestuur:

Wim Hermens (voorzitter),
Kees Schröer (penningmeester)
Hans Lensing (secretaris),
Erik de Graaff
Evelyne de Leeuw
(redactieafgevaardigde)
G.J. Tangelder

Redactie

Walter van Bree, Ton Hamleers,
Jacques Herraets (cindredacteur),
Ad van Iteron,
Evelyne de Leeuw,
Maurice van der Sangen, Luc de
Witte, Jacqueline de Vreese.
Redactie-assistente:
Liesbeth van Hoef
Grafische vormgeving:
Guus van Rooy
Foto's: Hans van Dijk,
Coen van der Gugten.

fotopersburo Widdershoven
Tekeningen: Pascal Oost,
Olivier Roosenburg,
Raph de Haas
Druk: Limburgs Dagblad, Heerlen

Advertenties

Advertenties (behalve Paartjes):
Yvonne Stevens, toestel 302
Tarieven op aanvraag
Paartjes opgeven bij de redactie.

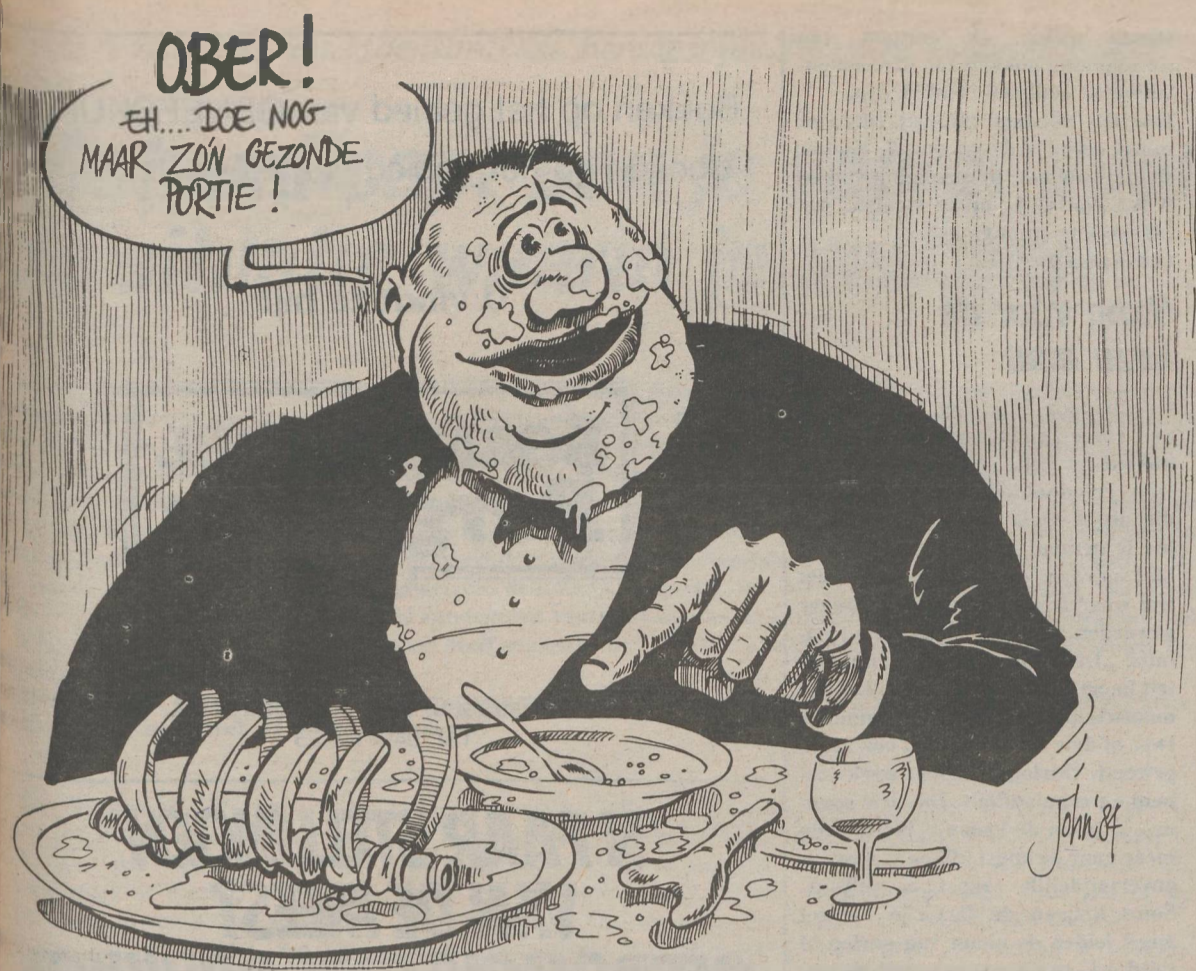
Abonnement

Leden van de universitaire
gemeenschap ontvangen het blad
gratis. Afgestudeerden en andere
belangstellenden kunnen zich
abonneren voor f 25,- per jaar.

Universitaire Pers

Observant maakt deel uit van het
landelijke samenwerkingsverband
Universitaire Pers, samen met Ad
Valvas (Vrije Universiteit), Delta
(Delft), THB (Tilburg),
TH-berichten (Eindhoven),
THT-nieuws (Twente), KU-nieuws
(Nijmegen), Universiteitsblad
(Utrecht), Universiteitskrant
(Groningen) en Wagening
Hogeschoolblad (Wageningen).

UP-korrespondenten: Bert Bakker,
Lin Tabak.

Wat Hemker lekker vindt...

„Voelen is vies, maar vies voelen is lekker”, zeiden we vroeger achter het elektriciteitshuisje en dat geeft al aan hoe verschillend het verschil tussen „vies” en „lekker” is. Waar houdt iets op „lekker” te zijn en wordt het „vies”? En, omgekeerd, wanneer is iets vies niet langer „vies”, maar „lekker”?

Over deze interessante materie, speciaal in relatie tot eten, heeft onze rector magnificus, prof. dr. Hemker een lezing gehouden. „Iedereen is het er, denk ik, over eens dat een bedorven mossel niet lekker is, maar over bedorven druiven lopen de meningen al heftig uiteen”, hield hij zijn gehoor voor: „Persoonlijk kan ik het hooglijk waarderen”. Wat lekker is, of vies, daar kan men over twisten. Goed, een bedorven mossel is „op een fundamentele wijze niet lekker”; daarvan hebben we een „fysiologische afkeer”. Maar voor de rest... Van huis uit zijn wij mensen alleseters en onze voorkeuren worden voor het merendeel aangeleerd. Gevolg: zoveel monden, zoveel smaken. Zelfs wat patho-fysiologisch vies zou moeten zijn, zoals tabak, vinden sommigen lekker, wordt hier en daar sociaal-psychologisch hoog gewaardeerd. „Sociaal-psychologische drijfveren winnen het altijd van patho-fysiologisch inzicht”, meent Hemker: „Dat komt omdat de mens een sociaal levend dier is, waarvoor eten veel meer is geworden dan het tot zich nemen van voedsel”. Wij maken wat van een maaltijd: daar nemen we de tijd voor, die omgeven we met allerlei rituelen en gebruiken. „De maaltijd is een ritueel kunnen worden omdat het een rustpunt is en het is een rustpunt omdat het een ritueel is”.

En hier, bij dit rituele rustpunt, schuilt het raadsel van het lekker en het vies. Wij vinden lekker wat we in onze jaren bij moeder aan tafel hebben gegeten. We mogen dan wel van loempia's zijn gaan houden, maar eet ze maar eens drie weken aan één stuk - zul je zien hoe zeer je gaat snakken naarecht eten. Nee, in grote lijnen vinden we lekker wat onze voorzaten lekker vonden. En daar is een probleem. Opa en oma deden hun werk met hun handen, dus die verstookten hun met spek en eieren naar binnen gekregen calorieën, maar wij, stoelzitters, blijven ermee zitten en dat is ongezond. Wat nu gedaan?

„Ik heb niet zoveel vertrouwen in het veranderen van de smaak van de mensen”, zei Hemker: „Dat maakt dat ik ervan overtuigd ben dat, als je gezonde voeding wilt geven, die in de eerste plaats lekker moet zijn. Als hij dat niet is, wordt hij toch alleen gegeten door gezondheidsfanaten of patiënten waarvoor het al bijna of helemaal te laat is”. „Lekker” is dus het belangrijkste criterium. Hemkers conclusie: „We moeten ervoor zorgen dat lekker gezond wordt. Met andere woorden: de bal ligt niet zozeer bij de gezondheidsvoorlichters, maar bij de koks, bij de fast food fabricanten en de inblikkers”. Die moeten niets van de man proberen te brengen wat er toch niet in gaat, maar ook geen ongezonde troep vervaardigen, al verkoopt die nog zo lekker. Ze moeten aan de eerste plaats lekker koken en in de tweede plaats, binnen de marges van het lekker, zo gezond mogelijk”. De verantwoordelijkheid ligt dus niet bij de CVO-ers in Carré, maar bij Rika op de Tongersestraat.

A.v.l.

Gezondheidswinkel in problemen door verdwenen brieven

De Gezondheidswinkel dreigt in ernstige problemen te raken als de kas niet snel wordt aangevuld met subsidiegeld. De winkel dreigt zijn subsidie dit jaar mis te lopen omdat de aanvraag eerst aan het verkeerde adres is bezorgd en de rappels van subsidiegever, de Medische Faculteit nooit bij het bestuur op tafel zijn gekomen.

De slordige achttienduizend gulden die de winkeliers de afgelopen jaren probleemloos kregen toegewezen

door de Universiteitsraad, moesten dit jaar voor het eerst van de medische faculteit komen. Dat geld heeft de winkel vooral nodig voor de huur en het onderhoud van het pand aan de Grote Gracht. De faculteit had dat bedrag inderdaad op haar begroting gereserveerd, maar wachtte voor de overschrijving op een teken van leven van de winkeliers. Dat kwam niet omdat het bestuur volgens voorzitter Eelco Groenevelt per abuis de begroting had ingediend bij de Universiteitsraad. „Wij

waren niet op de hoogte van de wijziging. We zijn er later pas via een telefoontje achter gekomen dat de medische faculteit voortaan de aangewezen instantie voor onze subsidie was. Maar er had toch een lichtje moeten gaan branden bij de universiteitsraad; waarom hebben ze ons niet even laten weten dat we aan het verkeerde adres waren?”

Maar volgens de secretaris van de Gezondheidszorgcommissie, mr. Appie Luermans, is er vorig jaar al gecorrespondeerd met het bestuur over de verandering in de subsidie-regels. „We hebben het Bestuur toen gevraagd om een beleidsplan in verband met de verwachte aan-

vraag.” Dat plan zou de faculteit zicht moeten geven op de activiteiten van de winkel. Maar dat plan kwam niet, evenmin als de begroting. Voór de herziene begroting werden twee rappels naar de winkel gestuurd, maar om onverklaarbare redenen hebben die nooit het bestuur bereikt. Intussen sneuvelde het gereserveerde bedrag van 18.000 gulden bij de herziene begroting van de faculteit. Toen de winkel vorige maand in hoge nood aan de bel begon te trekken bij de faculteit, kwam de waarheid aan het licht: de winkel had geen rappels gezien en de faculteit had geen geld meer. Om de winkel dit jaar nog draaien-

de te houden wil de faculteit volgens secretaris Edward Steur nog wel afzien van het beleidsplan en samen met het college van bestuur zoeken naar wat reserves. Als dat lukt kan de winkel volgens hem dit jaar zeker openblijven, maar voor volgend jaar zal kritisch gekeken worden naar de functie die de winkel vervult. Voorzitter Groenevelt ziet daar geen probleem in: „We hebben nu weer een enthousiaste groep van vijftien studenten die vol goede ideeën zit.”

J.H.

Universiteit en tijdgeest

De universiteit, zou men hopen, vormt in meer dan één zin het geweten van de samenleving. Niet slechts verdiepen wetenschappers het inzicht in de werking van de samenleving en kunnen zij daarmee een instrumentarium ontwikkelen voor de verandering ervan, maar bovendien kan het onafhankelijk onderzoek, dat daar gebeurt een dam opwerpen tegen de waan van de dag.

Soms krijg je de indruk, dat dit vaak maar nauwelijks het geval is. Ik noem twee voorbeelden. De jaren zestig waren jaren van een soort culturele revolutie. Op meerdere fronten werd gestreden voor emancipatie, inspraak en medezeggenschap. De universiteiten participeerden niet alleen in deze ontwikkeling, maar de schromelijke overdrijving, waarmee juist aan universiteiten door studenten en docenten geaard werd, deed het (nuttige) streven naar veelzijdige emancipatie weinig goed.

De jaren dertig waren jaren van een sterke heroriëntering. In een proefschrift, dat 25 oktober in Rotterdam verdedigd werd, zet dr. Dullaart uiteen, hoe de „orthodoxe” economen in verlegenheid gebracht werden door de massawerkloosheid. Algemene overproductie was theoretisch onmogelijk, en bovendien had men (als om de één of andere reden het onmogelijke toch was geschied) al eerder moeten ingrijpen en was het nu (in de jaren 30) al te laat en viel er nu niets anders te doen dan wachten op herstel, waarvoor de markten wel zouden zorgen.

De boodschap van het wachten op de zelfherstellende werking der markten, was niet te brengen en dus hield men zijn mond of predikte (met een theoretisch bezwaard geweten) expansief, maar inflatoir overheidsbeleid. Gelukkig leverde Keynes daarvoor een theoretische onderbouwing. Maar ondertussen was in de samenleving als geheel de gedachte steeds sterker geworden, dat van de marktwerking niets te verwachten was. De vrije markt had ons in de ellende van de depressie gemerkt.

Slechts staatsoptreden via bedrijfsorganisatie en ordening zou ons er weer uitredden. Dullaart laat zien, dat ook vele hoogleraren Economie deze trend volgden. Zij generaliseerden: „thans werkt de markt niet meer, dus zal hij nooit meer werken”. Dat een vraagpolitiek alle (verdere) ordening wellicht overbodig zou kunnen maken werd niet beseft - „sterker, deze vraagstelling wordt bij niemand aangetroffen”.

Een interessante terugblik, die a.h.w. vraagt om een toepassing voor de jaren tachtig. De jaren dertig leverden ons een algemeen gebrek aan vertrouwen in de mogelijkheden der markteconomie, een gebrek aan vertrouwen, dat in de jaren zestig richtinggevend was voor de ontwikkeling van de Verzorgingsstaat, ondanks het ongekende succes van de markteconomie, of anders gezegd, mogelijk gemaakt door het succes van de markteconomie.

In de jaren tachtig, nu de Verzorgingsstaat een staat-in-zorgen is geworden, is de trend volstrekt omgeboogen. Regelingen zijn nu, horen we bijna dagelijks, schadelijk en ondoelmatig, alleen markten kunnen ons redden. De depressie van de jaren tachtig heeft dus de omgekeerde werking van die van de jaren dertig. Voor economen blijft er de wat bezorgde vraag: Zal men van ons over vijftig jaar ook kunnen zeggen, dat we in grote lijnen de trend volgen, of zijn we sinds de jaren dertig zoveel wijzer geworden, en is ons instrumentarium nu zoveel meer ontwikkeld, dat dat ons niet meer overkomen kan? Hoe onafhankelijk is de universiteit van zijn omgeving? (M.H.J. Dullaart, Regeling of Vrijheid, Dissertatie Rotterdam 1984).

prof.dr. W. Albeda

Marx en Engels bij de Weight Watchers

Vriend noch vijand zal betwisten dat de geschriften van Karl Marx en Friedrich Engels enig gewicht in de schaal van de wereldhistorie hebben gelegd. Het Krities Informatie Centrum in Tilburg wilde van dat gewicht het fijne weten. Hoe zwaar zijn de Verzamelde Werken van Marx en Engels precies? 26.428 gram. Rechtenstudent Eric Schuurman schatte het gewicht op 32.400 gram en won daarmee de door het Kris uitgeschreven prijsvraag; hij zat er het minst ver naast. De gelukkige winnaar ging met „Het Kapitaal” naar huis.

Twintig depressies

Prof.dr. J.J. Klant heeft, naar zijn zeggen, drie levens geleid: eerst als schrijver („De geboorte van Jan Klaassen”), vervolgens als bank econoom en ten slotte als hoogleraar economie. Over een half jaar gaat deze keynesiaanse liberaal met emeritaat. Wellicht te vroeg, want Klant ziet voor de nabije toekomst een nieuwe fase in het economisch denken opdoemen, die hem persoonlijk wel aanspreekt. „Ik geloof dat de wiskunde over een tijdje wel weer uitgewoed zal zijn, dan gaan we waarschijnlijk weer naar een eerder gekende fase, namelijk die van de concrete beschrijving en de aandacht voor de historie. Neem de huidige depressie, als ik het goed heb dan beleven we op het ogenblik de twintigste depressie sinds het einde van de achttiende eeuw. Maar je leest nooit meer iets over de geschiedenis van die twintig depressies. Het zou je toch iets kunnen leren over de tijd waarin we nu leven.” Weg van de statistiek en terug naar concrete maatschappelijke processen in ontwikkelingsperspectief – het lijkt waarachtig dat de economen voor één keer bij de sociologen ten achter zijn. Wat gaat Klant overigens doen als hij zijn ambt heeft

Na vijven

„De ...”

„Nee, ik noem mijn achternaam liever niet,” zegt Peter, medewerker aan een capaciteitsgroep die hij ook niet nader wil omschrijven: „Ik heb thuis al genoeg problemen met mijn hobby. Ik wil niet dat ze ook nog op mijn werk hun neus voor me gaan ophalen. Ik ben een gerespecteerd collega en wil dat graag blijven.” Peter zit in een grote fauteuil met dikke ribbels. De fauteuil staat middenin zijn schuurtje, achter zijn huis in Sint-Pieter.

„Vroeger,” zegt Peter, terwijl hij met zijn hoofd in de richting van zijn huis knikt: „Vroeger deed ik het gewoon binnen, in de zitkamer. Maar ja, mijn vrouw, hè, kon er niet meer tegen. „Ga maar in de keuken zitten,” zei ze. Maar ook daar mocht ik het niet lang doen. Als ze wat blokjes kaas kwam snijden voor de gasten of zo, en ze zag mij dan zitten... dan hoefde het al niet meer voor haar, begrijp je wel? Zo ben ik nu hier in het schuurtje terecht gekomen. Ach, alles went.” Peter heeft een hobby die – hoewel door miljoenen

neergelegd? Zijn vroegtijdig gestopte schrijversloopbaan hervatten? Nee: „Iemand, die op zijn zeventigste, na zijn emeritaat, nog steeds denkt bepaalde talenten te hebben, die nog niet zijn gebruikt, die bedreigt zichzelf op een wijze waarvoor hij op een vreselijke manier dient te worden gestraft.”

Klant gaat „gewoon door met waar hij aan bezig is”: een boek over de geschiedenis van de economie. (Folia Civitatis)

Spelen met jezelf

J zult maar een half miljoen in de lotto winnen en dan horen dat de trekking ongeldig is verklaard, omdat één balletje in het „eierrekje” is blijven hangen. Ga je dan niet bij een gereformeerd iemand beklagen, want de kans is groot dat je te horen krijgt: „Het toeval te hulp roepen betekent God verzoeken.” Gokken wordt in gereformeerde kringen maar matig gewaardeerd. Zo vonden zij toentertijd, in discussies over de pas gestarte voetbalto, een hoofdprijs van een halve ton véél te hoog. Immers, „boven de 25.000 begint de zonde”. Méér kon een gereformeerde in die dagen blijkbaar niet met arbeid verdienen.

Over dit onderwerp hield prof. G. Kuiper Hzn., ter gelegenheid van de 104e dies van de Vrije Universiteit, een rede. Gokken lost niets op, daar kwam het betoog van de socioloog op neer. Net als alcohol en drugs is gokken alleen maar een „short term compensatie mechanisme”. Mensen die het kapitalistische cultuurijsdeaal op een andere wijze niet kunnen verwezenlijken – door hard werken – zoeken hun heil in het gokken. Vergegenwoordigen gokkers een bepaald persoonlijkheidsstyp? vroeg Kuiper zich vervolgens af. Als we Freud mogen geloven, wel. Deze heeft de persoonlijkheid van de verwoede gokker Dostojewski onderzocht en kwam tot de conclusie dat gokken een sublimatie is van masturbieren. Omdat je niet met jezelf mag spelen, ga je maar met dobbel-

stenen spelen. De oorzaak van dwangmatig gokken zou dus een onverwerkt oedipaal conflict zijn.

Hoe dat allemaal zij, wij zitten er maar mee. Wat te doen? Kuiper stelde voor om, in navolging van de A.A., een G.A. op te richten: een „Gambling Anonymus”. (Ad Valvas)

Bang voor de boze man

Criminoloog Flip van der Kooi is niet zozeer geïnteresseerd in criminaliteit an sich, als wel in de angst voor criminaliteit. De criminaliteit die altijd maar onrustbarend heet toe te nemen, Van der Kooi „loopt niet vooraan” om uit te zoeken of dat wel waar is. „Ik ben wat cynischer geworden,” zegt hij tegen Folia Civitatis: „De stijging van de criminaliteit hoort bij de borrelpraat. Dat het maatschappijprobleem nummer twee of drie was, dat is het ook altijd geweest. Oorlogsdreiging, werkloosheid en criminaliteit. Die drie spannen al jaren de kroon.” We moeten meer naar de angst kijken: „Angst is onvermijdelijk, angst is diffuus. Soms krijgen de factoren die tot angst leiden de naam van oorlog of misdaad, en die naam wordt vastgehouden in de media.”

Opvallend genoeg heeft Van der Kooi zo zijn twijfels over veel mensen hun angst. Maken ze ook werk van die angst, vraagt hij zich af. „Ik vind het overtuigender klinken als ze kunnen aantonen dat ze ontwijkend gedrag vertonen.” Maar hij durft er iets onder te verdedden dat negentien van de twintig mensen, die hun mond vol hebben van angst voor geweld, er niets aan doen. „Ik denk dat de mensen nauwelijks offers brengen. Niet alleen in geld, maar dat ze hun hobby niet meer durven uit te voeren bijvoorbeeld, dat vind ik een offer. Wat criminaliteit betreft denk ik vaak, mensen, jullie zeuren om het gezeur.” De auteur van het artikel vermeldt niet of hij de woorden van Van der Kooi aan de borreltafel heeft opgetekend.

Boeken op het gebied van GENEESKUNDE!
Boeken op het gebied van RECHT!

U vindt ze bij:

**BOEKHANDEL
Bergmans**

Nieuwstraat 9, 6211 CR Maastricht
Tel. 043-10825

'N PAAR STELLINGEN VAN DE MEEST GEPROMOVEERDE DRUKKER

Krips Repro – drukker van de meeste proefschriften in Nederland – stelde een aardig stellingenboekje samen. U ontvangt het als u uw dissertatie in productie geeft bij Krips Repro.

Bel voor informatie met de afdeling Dissertaties.

**krips
repro
meppel**

Kaapweg 6, 7944 HV Meppel
Postbus 106, 7940 AC Meppel
telefoon 05220-53731

mensen over de hele wereld gretig beoefend – maar in weinig culturen aanvaard is.

„De Dwaki's, een stam in de hooglanden van Madagaskar, schijnen er wel begrip voor te hebben,” zegt Peter: „Maar ja... ga daar maar eens wonen.”

Het begon allemaal toen Peter nog een kind was. „Elk kind doet het. Alleen, bij het ene gaat het over, bij het andere wordt het erger. Bij mij werd het erger. Want ga maar na: hoe breng ik mijn vrije tijd door? Ik kom om vijf uur thuis, zeg dag tegen mijn vrouw en de kleine, eet snel een hapje en verdwijnt naar het schuurtje. Ik ga in mijn fauteuil zitten, lekker gemakkelijk, een beetje onderuit, en begin...”

„Freud!” zegt Peter plotseling en gaat rechtop zitten: „Natuurlijk heb ik Freud erop nageslagen. Je wilt toch weten waar het vandaan komt. Nou, Freud zegt dat ieder mens geïnteresseerd is in zijn eigen lichamelijke afscheidings- en excrementen. Niks bijzonders. Maar je hebt interesse en interesse. Als je er helemaal in opgaat en het wordt een obsessie voor je – want zo kun je mijn hobby wel noemen: een obsessie – dan is er iets aan de hand

in je onderbewuste. Je wilt eigenlijk met je moeder naar bed, maar dat mag niet van je vader, dat zit erachter. En daarom wil je hem eigenlijk vermoorden, maar omdat dat ook niet mag, ga je je volledig hierop richten. Verdringing, noemt Freud dat. Het zal wel waar zijn allemaal; het is niet mijn vak. Ik heb die verklaring van Freud ook nooit aan mijn ouders vertelt. Ze zouden het niet begrijpen. En daarbij, mijn vader heeft een zwak hart... Maar om op mijn verhaal terug te komen: ik ga in de fauteuil zitten, beetje onderuitgezakt, en dan begin ik. Ik schud mijn handen los, zó, bij de pols; dan doe ik wat oefeninkjes met de vingers: spreiden, tegen elkaar duwen – alles om een beetje soepel te kunnen werken. Dan begin ik pas echt. Ik steek mijn linker wijsvinger in mijn rechterneusgat. Ja, dat is zo gegroeid, dat is een traditie geworden. Het eerste wat ik doe, is een schrapende beweging maken vlak onder de rand. Daar zitten de wolven (Peter, Maastrichtenaar van geboorte, spreekt van „wulf”, wat eigenlijk onvertaalbaar is) die klaar zijn om de wijde wereld in te gaan: ze zijn lekker droog en al een beetje

zwart van het stof in de lucht. Ze laten zich prima tot bolletjes rollen en zijn dan ook uitermate geschikt om weg te schieten. Zie je die koperen vijzel, daar op de werkbank? Een huwelijkscadeau. Daar probeer ik ze tegenop te schieten. Poing! Heerlijk geluid geeft dat.”

„Iets hoger in de neusholte zitten de wat vochtiger wolven. Fijn om eruit te pulken, maar ook fijn om tussen duim en wijsvinger te voelen en nóg fijner om onder de bank te smeren. Ja inderdaad, daarom heb ik een fauteuil met dikke ribbels. Daar kun je wat tussen smeren! En laat...(opeens wordt Peter kwaad)...laat niemand het hart hebben ze ertussenuit te halen! Ze zitten daar goed. Vergeet dat niet op te schrijven.”

„Soms,” zegt Peter, nu weer vriendelijk: „Soms zit het tegen. Als je verkouden bent, bijvoorbeeld, en je hebt een loopneus. Wat moet je met dat kliedernatte snot? Daar kun je toch niets mee? Dan zit er niets anders op dan te wachten tot het over is. Ja, ik zet er wel eens de föhn van mijn vrouw op, om dat proces van opdroging te versnellen, maar ècht

helpen, nee, dat doet het niet. Maar... soms zit het ook mee. Soms haal ik er mijn ideale wolf uit. Je denkt dat je met een gewone wolf bezig bent..., je duwt wat, je wrijft wat, je probeert je nagel erachter krijgen... en hebbes! Maar wat blijkt? Terwijl je hem langzaam naar buiten haalt, voel je een zalige tinteling helemaal boven in je neusholte! Je gelooft het zelf niet... je haalt hem nog een halve millimeter verder naar buiten... Jawel! Het is er een! Je hebt een bloedwolf te pakken, zo'n heerlijk wolf met zo'n kometenstaart van snot en bloed eraan!” „Een bloedwolf...”, stamelt Peter met tranen van geluk in zijn ogen: „Een bloedwolf eet ik op.”

Frank Vlaskamp van Hoensbroekse beroepsopleiding van gehandicapten:

„Gehandicapt ben je vooral door de situatie waarin je verkeert”

Volgens cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) telde Nederland in 1971 ongeveer 1 miljoen gehandicapten. 582.000 van hen (8,4% van de mannelijke bevolking en 8,0% van de vrouwelijke bevolking) waren tussen 20 en 65 jaar. Een leeftijd waarop je wordt geacht te werken. Helaas moeten wel wat gehandicapten werkloos toezien, want wat voor velen al het geval is, geldt voor hen des te meer: ze komen nauwelijks aan de bak. Sinds 1979 bestaan er in Nederland speciaal voor gehandicapten twee beroepsopleidingen en wel in Hoensbroek en Werkenrode te Groesbeek. De twee instituten proberen door een gerichte scholing de kansen op de arbeidsmarkt voor gehandicapten te vergroten. Onlangs heeft de Sociale Verzekeringsraad (SVR) aan de minister van sociale zaken geadviseerd om aan de twee opleidingen een definitieve status te geven. De beslissing van de minister is binnenkort te verwachten. Aan de onzekerheid rondom het voortbestaan van de twee unieke opleidingen zal dan een eind komen. In het SVR-advies aan de minister heeft een onderzoek van de capaciteitsgroep Medische Sociologie een belangrijke rol gespeeld.

Onderzoekleider Frank Vlaskamp: „In het advies waren meer factoren van belang, maar bij de uiteindelijke afweging heeft het onderzoek de doorslag gegeven.”

Frank Vlaskamp: „We hebben op een verantwoorde manier kunnen aantonen dat een diploma van Hoensbroek of Werkenrode de gehandicapte in een betere positie op de arbeidsmarkt plaatst. We kunnen niet zeggen dat een gehandicapte zonder diploma helemaal geen kans op een baan heeft, maar met een diploma op zak blijkt een baan wel een stuk gemakkelijker te krijgen”.

Vlaskamp heeft cursisten van beide opleidingen uitvoerig ondervraagd en hen gedurende hun hele opleiding gevolgd. Voorts heeft hij bij de eerste groep afgestudeerden (in 1982) nauwgezet nagegaan hoe het hen vergaan is na hun opleiding. Tegelijkertijd heeft hij ook gehandicapten geïnterviewd die de opleiding niet hebben gevolgd, maar wel in een vergelijkbare situatie zaten. Samen met zijn medewerkers reisde hij daarvoor stad en land af. Het resultaat van zijn onderzoek is te vinden in het „Evaluatie-rapport beroepsopleidingen gehandicapten”.

Een rapport dat samen met een reeks aanbevelingen van een aantal beleidsinstanties, integraal is opgenomen in het advies dat de SVR uiteindelijk aan de minister heeft uitgebracht.

De eerste cursisten

Het onderzoek is in opdracht van de SVR uitgevoerd. Het werd betaald door de SVR en het ministerie van sociale zaken. Het startte in 1979; op het moment dat de eerste cursisten in Hoensbroek en Werkenrode hun intrede deden. In de begelei-

dingscommissie zaten naast de SVR, instanties waar gehandicapten nogal eens mee te maken hebben: de Gemeenschappelijke Medische Dienst, de Federatie van Bedrijfsverenigingen, het ministerie van sociale zaken en een vertegenwoordiger van gehandicaptenorganisaties (de opleidingen leveren ieder een adviseur).

Tijdens het onderzoek kreeg Frank Vlaskamp assistentie van Mieke Derickx en Paul Lemmens. In een later stadium schreef ook Riet Drop, voorzitter van de capaciteitsgroep, mee aan het onderzoeksrapport. (Tot dan toe had zij zich alleen met de wetenschappelijke begeleiding beziggehouden.) Die versterking had Vlaskamp hard nodig om zijn rapport, waarin de nieuwste gegevens betreffende de cursisten waren verwerkt op tijd bij de SVR c.q. de minister te krijgen. In het eerste jaar liep het onderzoek een vertraging op van een jaar door een trage start van de opleidingen.

In het eerste cursusjaar 1979-80 viel het aantal cursisten - met name in Hoensbroek - erg tegen. Van de 150 beschikbare plaatsen in Hoensbroek werden er toen slechts 27 bezet. Voor het onderzoek was dat een grote tegenvaller, want zo'n situatie kun je allerminst representatief noemen. In dat eerste jaar heeft Vlaskamp zich gericht op het opsporen van de oorzaken van het te genvallende aantal cursisten. Vlaskamp: „Voor de begeleidingscommissie was het verslag daarvan een eerste confrontatie met ervaringen van de cursisten”.

De auteurs van het rapport, v.l.n.r.: Mieke Derickx, Paul Lemmens, Frank Vlaskamp en Riet Drop.

Het eigenlijke onderzoek begint in het studiejaar 1980-81. Vlaskamp heeft die generatie cursisten drie jaar lang gevolgd, twee jaar op de opleiding en één jaar daarna.

Vlaskamp: „Sukses op de arbeidsmarkt kun je niet meteen aflezen. We dachten eerst dat een half jaar na de opleiding voldoende was om de ervaringen op de arbeidsmarkt boven tafel te krijgen. Uiteindelijk bleek die termijn te kort - ook al vanwege de algemeen verslechterde werkgelegenheidssituatie”.

Selectie

Hoensbroek en Werkenrode staan in principe open voor alle lichamelijke gehandicapten. Toch blijkt - mede uit het onderzoek - dat er vooral specifieke categorieën van profiteren. Er vindt met andere woorden een ingrijpende selectie plaats van potentiële cursisten. De opleiding trekt vooral jonge, ongehuwde mannen aan. Vrouwen van alle leeftijden en mannen ouder dan dertig jaar komen in verhouding tot het aantal WAO'ers relatief weinig aan bod.

Een ander punt is dat „de regio” onmiskenbaar van invloed is. De opleidingen zijn immers allesbehalve centraal gelegen. Vooral Hoensbroek ligt in een uithoek van het land. Zowel Hoensbroek en Werkenrode bieden daarom aan gehandicapten aangepaste huisvesting. Mieke Derickx: „Het is niet niks om bijvoorbeeld vanuit Amsterdam in Hoensbroek op een soort internaat te moeten wonen om te worden opgeleid”. Vooral voor gehuwden met kinderen blijkt dit problemen op te leveren.

Vlaskamp: „Ook de wijze waarop de GMD's en de arbeidsburo's werken is van grote invloed. Opvallend is bijvoorbeeld dat ondanks 'het regionaal effect', Hoensbroek relatief veel cursisten uit Zeeland kent. En dat komt hoofdzakelijk doordat het GMD te Goes op dit terrein zo actief is.

Het staat alle gehandicapten vrij zich voor de selectieprocedure aan te melden. Uit het onderzoek blijkt echter dat het GMD-optreden - en in zekere mate ook de opstelling van het arbeidsburo - de meeste invloed heeft. Of anders gezegd hoe actiever die zijn, hoe meer mensen zich aanmelden”. Vlaskamp wijst erop dat aan de beslissing om zo'n opleiding te gaan doen, een heel

proces vooraf gaat. De gehandicapte moet worden gemotiveerd en daartoe moet veel aandacht aan hem (of haar) worden besteed. Dat alleen is nog niet genoeg. Hij ziet een hele rits instanties op zich afkomen, waar hij doorheen moet worden geloodst. En vooral in die fase is de houding en de medewerking van een GMD en het arbeidsburo van wezenlijk belang.

Rolstoel

Vlaskamp legt uit dat de lichamelijke handicap niet op zichzelf staat: „Je kunt mensen niet in hokjes zetten en zeker gehandicapten niet”. Vlaskamp ziet ook wel in dat iedereen snel geneigd is alle lichamelijke gehandicapten over één kam te scheren. Maar zo simpel ligt het niet. „De moeilijkheid is dat je niet alleen naar de lichamelijke afwijking moet kijken. Het gaat om méér factoren. Veel mensen denken bij lichamelijke gehandicapten meteen aan iemand in een rolstoel. Bij het betreden van de arbeidsmarkt gaat het om meer: niet alleen de functiestoornis, maar ook de opleidings- en beroepskwalificatie van de betrokken persoon, en om vraag- en aanbodverhoudingen op de arbeidsmarkt. Vlaskamp: „Alle drie die elementen spelen mee bij de vraag of iemand op zo'n opleiding komt. Iemand is gehandicapt in een bepaalde situatie en het kan natuurlijk best zijn dat in een andere situatie een lichamelijke afwijking geen negatieve rol speelt. Een persoon met een lichamelijke stoornis kan volledig arbeidsgeschikt zijn, doordat hij bijvoorbeeld een goede opleiding heeft en een aangepaste baan”.

Combinatie

Vlaskamp wijst er nadrukkelijk op dat het om een combinatie van drie elementen gaat: „Iemand die een bewegingsfunctie mist, zal bijvoorbeeld voor de bouw arbeidsongeschikt zijn, maar hoeft dat nog niet te zijn in de administratieve sector. Je mag dus nooit alleen kijken naar de lichamelijke handicap, maar je moet ook kijken naar de beroepskwalificatie en de arbeidsmarkt”. Nogal wat cursisten, vooral in Hoensbroek, hebben al enige jaren beroepservaring achter de rug. Ze hebben in de loop van de tijd een lichamelijke afwijking opgelopen, door ziekte of door een ongeval. (De vroegere arbeidssituatie kan daarbij een rol hebben gespeeld: bouwvakkers die rugklachten hebben gekregen, fabrieksarbeiders die allergisch bleken voor bepaalde stoffen, bedrijfsongevallen e.d.) Slachtoffers van verkeersongelukken komen ook veel voor. Het gaat dus niet alleen om mensen met een aangeboren lichamelijke afwijking. De handicaps die in Werkenrode en Hoensbroek het meest voorkomen: een slecht uithoudingsvermogen als gevolg van rug-, long- of hartafwijkingen; gebrekkige loop-, hand- of armfuncties of een algemeen slechte lichamelijke conditie. Vooral in sectoren waar zware lichamelijke arbeid wordt verricht, raak je gauw arbeidsongeschikt. In de bouw word je met rugklachten eerder afgekeurd dan in andere sectoren. Veel cursisten van Hoensbroek en Werkenrode hebben eerder gewerkt. Onder hen zijn er nogal wat die in feite van een lichamelijke zwaar beroep worden omgeschoold tot een beroep dat minder belastend is.

Het onderzoek heeft aangetoond dat die omscholing een gunstig effect heeft op de arbeidsmarktchansen van die gehandicapten. Vlaskamp: „Als je dat kunt aantonen, beantwoordt de opleiding aan het gestelde doel. Je hoeft dan eigenlijk niet meer te zoeken naar andere mogelijke positieve effecten - die er ontegenzeggelijk zijn”.

Ton Hamelers

„Nederland loopt niet voorop”

Hoensbroek en Werkenrode zijn beroepsopleidingen voor lichamelijke gehandicapten. Hoensbroek biedt plaats aan 150 cursisten tussen 18 en 40 jaar. Het leidt op tot een landelijk erkend diploma in de richtingen: fijnmetaal, elektronica, technisch tekenen en administratie. De opleiding duurt twee jaar. Werkenrode is aanmerkelijk kleiner. Er is plaats voor 30 cursisten van 16 tot 25 jaar en de opleiding duurt gemiddeld anderhalf jaar. De cursussen zijn veelal individueel gericht. Het akcent ligt meer op praktische kennis en vaardigheden (praktijkstages bijvoorbeeld) en levert niet automatisch een landelijk erkend diploma op (wel een certificaat van Werkenrode). De cursisten kunnen kiezen uit een grafische, een administratieve en een tuinbouwopleiding. Het niveau van Werkenrode ligt iets lager dan dat van Hoensbroek.

Beide opleidingen zijn voor Nederland uniek. Ze bieden voor volwassen gehandicapten voor het eerst een op de praktijk afgestemde opleiding. Frank Vlaskamp: „Ons land kent van oudsher wel opleidingen voor blinden en doven, maar die zijn bedoeld voor kinderen. Ook zijn er aan enkele revalidatie-centra opleidingen verbonden die een soort hertraining in arbeid inhouden, bijvoorbeeld Heliomare of Muiderpoort. Maar die verschaffen geen diploma's en zijn niet zo uitgesproken beroepsgericht als Hoensbroek en Werkenrode”. Alleen in het buitenland heb je instituten die te vergelijken zijn, zoals in Heidelberg en Mulhouse in Frankrijk. Wat die opleidingen betreft, lopen we in Nederland achter op het buitenland. Vooral Duitsland heeft van oudsher veel gedaan aan de beroepsopleiding van gehandicapten. Paul Lemmens: „Volgens sommigen komt dat door het grote aantal oorlogsinvaliden. Het zijn dus vooral Duitsland en ook Frankrijk die met dit soort opleidingen voorop lopen”.

Hoensbroek en Werkenrode blijken ook geen puur Nederlandse aangelegenheden te zijn. Vlaskamp: „Het is in feite een Europees initiatief”.

Gebrek aan begeleiders gevaar voor 'tweede stroom'

Rond kasteeltje Basisfilosofie is de grond nog altijd een beetje drassig. Het project Sociale Vaardigheden en het project Simulatiepatiënt, Contacten en Nabesprekingen, samen een van de minder sterke grondvesten van de artsenopleiding, waren er bijna in weggezaakt. Ofschoon het er begin dit jaar nog op leek dat de training eindelijk vaste voet onder de grond had gevonden, ging het toch nog bijna mis. Tachtig studenten uit het eerste tot het vierde jaar konden de trainingen niet volgen omdat er niet genoeg begeleiders te vinden waren. Er kwamen vele brieven, protesten, en zelfs een handtekeningenactie aan te pas om het tere bouwsel overeind te houden. Blijft het zo ook staan? Tot voor kort waren er nog steeds vijf begeleiders te weinig...

Het lijkt allemaal zo eenvoudig: je hebt een bepaald aantal studenten; dat deel je door acht, dan weet je hoeveel begeleiders je nodig hebt. Je schrijft de kandidaten aan... è pronto! Maar zo eenvoudig ligt de zaak niet, maken Jutta König en Charles Phaff van het Skillslab en Bert Kolle van de Onderwijscommissie duidelijk.

Zij werken beiden mee aan de organisatie van dit deel van het onderwijs. Afhankelijk van het jaar hebben de groepen zo 1 of 2 begeleiders, waarbij dat in het ene jaar bijvoorbeeld huisartsen en in het andere weer sociale wetenschappers moeten zijn. Vervolgens wil de één alleen maar in het eerste jaar begeleiden, wil de tweede het toch liever niet samen met zijn tutorschap doen en heeft de derde net een mooiere baan gekregen in Nieuw-Zeeland. Eenvoudig is de organisatie dus bepaald niet, maar dat is geen afdoende verklaring. Dáárvoor is het nodig een kijkje te nemen in de keuken van deze organisatie. Het blijkt dat dit jaar twee veranderingen zijn doorgevoerd. De eerste betreft de werving van begeleiders. Vroeger ging dat zó: als je mensen nodig had, dan schreef je alle capgroepen aan of ze iemand wilden leveren. Jij was echter niet de enige, want planningsgroepen en andere organisaties deden precies hetzelfde: wie er het eerst bij was, had de beste kansen. Voor het eerst ging dat dit jaar anders: iedereen moest het benodigde aantal mensen doorgeven aan de Onderwijs Commissie. Deze verdeelde de taken en stuurde de capgroepen een brief (in de wandelingen de belastingaanslag genoemd), waarin te lezen stond wat de betreffende capgroep aan tutores, begeleiders en observatoren diende te leveren.

De tweede „nieuwigheid” dit jaar was het zgn. „tweedestroomonder-

wijs”. Verschillende elkaar deels overlappende trainingen, zoals sociale vaardigheden, attitude en simulatieve patiëntencontacten stages werden samengebracht. In de praktijk hield dat in dat al deze trainingen in dezelfde groepssamenstelling met dezelfde begeleider moesten worden gevolgd.

De nieuwe regelingen zelf waren niet de oorzaak van de problemen, wel was onwennigheid met de veranderde situatie een belangrijke factor. Hierdoor kwam het dat de „belastingaanslag” aan de late kant de deur uit ging en dat het aantal begeleiders te krap werd ingeschat. Men was uitgegaan van het absoluut noodzakelijke, minimum aantal begeleiders: een calculatie op het scherp van de snede. De „onvoorzien omstandigheden” bleven niet uit. In het tweede jaar kwamen veel meer studenten dan verwacht, zeiden zowel König als Kolle: een onverwacht groot aantal besloot dat jaar vrijwillig te doubleren en meer studenten dan verwacht haalden de propedeuse. Een eenvoudige rekenom leert echter iets anders: in het derde jaar heeft elke groep twee begeleiders nodig. In het tweede jaar is dat er maar één. Het effect zou dus eerder andersom moeten zijn. Dat sommetje zorgde ervoor dat de tegenvaller ineens anders werd verklaard: „Niet het aantal begeleiders veranderde, maar het soort: je had meer begeleiders van één discipline nodig, waardoor de spoeling dun werd”. Er waren nog andere tegenvallers: „Meer studenten dan verwacht tekenden in voor sociale vaardigheden en enkele begeleiders vielen uit door ziekte”. Het tekort was geboren en er kwam een brandbrief van Skillslab aan de Onderwijs Commissie. Deze schreef de capgroepen opnieuw aan. Het „sprokkelen” van begeleiders ging langzaam. Nog een brief,

mondelinge smeebedes, en de komst van vier nieuwe medewerkers bij het Skillslab waren nodig om het gat te dichten.

Waarom kostte het zoveel moeite begeleiders te vinden? Kolle: „Die nieuwe rol van nabespreker was nog onbekend, er was een beetje drempeelvrees. Verder hadden we het probleem dat we maar op weinig capgroepen terug konden vallen omdat je specifieke mensen nodig hebt: huisartsen of sociale weten-

schappers bijvoorbeeld. Dat maakt 't moeilijk en ook heeft iedereen al allerlei onderwistaken waardoor je gauw overlappings krijgt. Daar tussendoor laveren kost tijd en, tja, we waren al laat met de eerste brief, waardoor de problemen in het begin van het studiejaar dóórlieden”. De maatregelen om herhaling te voorkomen liggen voor de hand: men begint eerder en bouwt een veiligheidsmarge in t.a.v. het benodigde aantal begeleiders. Ook wil men de trainingen voor nieuwe begeleiders zodanig aanpassen dat alle capgroepen, ongeacht hun discipline, mensen kunnen leveren. Dat maakt de markt waarop nabesprekers geworven kunnen worden, ruimer. Tenslotte verwacht men dat dit effect versterkt zal worden als de

eerste lichting nabesprekers enthousiaste verhalen zal vertellen. Meer mensen zullen dan worden gemotiveerd om een groep te gaan begeleiden.

De sociale vaardigheden-pijler van de basisfilosofie is dus weer veilig op het vaste land getrokken. Nieuwe verzakkingen dreigen echter. Veel sociaal wetenschappers die nu groepen begeleiden zullen binnenkort weg moeten omdat hun aanstellingen in de vorm van zgn. poolplaatsen dan aflopen. Opvulling van deze plaatsen is door de bezuinigingen onmogelijk. Ook zal het totale aantal studenten volgend jaar weer groter zijn.

Paul Gobée

Confessionele instellingen bevoordeeld bij toewijzing lerarenopleiding

Minister Deetman is van plan de onderwijsoepels – dat zijn de Nederlandse Katholieke Schoolraad, de Protestants-Christelijke Schoolraad en Vereniging van Openbare Scholen – een zware inbreng te geven in de bepaling van de aantallen studenten die tot de tweede-fase universitaire lerarenopleidingen worden toegelaten. De minister wil in overleg met deze zogenaamde „deelplanorganisaties” voor elke van de drie richtingen prognoses maken van de in de toekomst benodigde aantallen leraren per schoolvak. Dit staat in de definitieve versie van de nota over de universitaire lerarenopleiding, die de minister deze week aan de Tweede Kamer verzond. Waarschijnlijk heeft de voorgestelde procedure tot gevolg dat de bijzondere instellingen (Nijmegen en de VU) alle lerarenopleidingen houden, terwijl de openbare universiteiten het pakket lerarenopleidingen onderling moeten verdelen.

In de nota wordt bevestigd dat de universiteiten en hogescholen de eindverantwoordelijkheid voor de eerstegraads lerarenopleiding houden. Ze zullen die opleiding in de toekomst moeten geven in nauwe samenwerking met zowel NLO's als met de middelbare scholen, die voor de stageplaatsen zorgen. Praktisch wordt de een jaar durende opleiding in twee delen gesplitst. Ten

minste de helft ervan bestaat uit een stage op een school voor voortgezet onderwijs. Universiteiten en NLO's verzorgen samen de begeleiding van dit „schoolpracticum” en de vakdidactische en onderwijskundige vorming van de toekomstige docent. „De beoordeling van alle aspecten van de opleiding moet echter uitdrukkelijk een gezamenlijke activiteit zijn van al diegenen, die bij de opleiding zijn betrokken.”

In het concept, dat precies een jaar geleden werd gepubliceerd, had de minister nog het voornemen geuit de eindverantwoordelijkheid van de eerstegraads lerarenopleiding naar de NLO's (Nieuwe Lerarenopleidingen) over te hevelen. Adviezen van de Academische Raad en de Onderwijsraad, die fel stelling namen tegen dit plan, hebben, aldus de tekst van de nota, de minister op andere gedachte gebracht. Maar ook de verwachting dat het voornemen tot overheveling niet goed zou vallen in het parlement zal zeker hebben bij gedragen tot de herbezinning van Deetman op dit punt.

De lerarenopleiding waarover de nota handelt geeft een bevoegdheid voor het voortgezet onderwijs. Voor een lesbevoegdheid in het hoger beroepsonderwijs (HBO) zal ook in de toekomst niet voor alle vakken een uitgebreide opleiding

nodig zijn. Het volgen van een didactische cursus in de loop van de eerste twee jaar na de benoeming is voldoende. Een dergelijke cursus is ook voldoende voor geven van de vakken Russisch, Italiaans, Hebreeuws, sterrenkunde, bijbelkunde, huishoudkunde en filosofie op middelbare scholen.

Jos Speekman/KU-nieuws/UP

Collegevoorzitter in VUT

Zoals we in het vorige nummer berichtten, heeft de Universiteitsraad positief geadviseerd over een derde benoemingstermijn van de voorzitter van het College van Bestuur, mr. R.B. van den Biggelaar. De raad overwoog daarbij dat het slechts om een „halve” termijn ging van twee jaar. Het besluit vermeldde niet waarom de collegevoorzitter geen volledige termijn wilde blijven. Intussen heeft van den Biggelaar ons laten weten dat het zijn bedoeling is gebruik te maken van de VUT-regeling op het moment dat hij er tien jaar RL op heeft zitten.

SER

VAAAS

BOEKHANDEL

VRIJTHOF 29
6211 LE MAASTRICHT

TEL. 043-50054/18704

DE 4-FACULTEITEN-BOEKHANDEL VAN LIMBURG, VOOR RIJP EN GROEN IN DE WETENSCHAPPEN. EEN BOEIENDE BOEKHANDEL IN EEN GROEIENDE UNIVERSITEITSSTAD: WIJ „BLOKKEN” MET ELK BLOK MEE.

Vertalersopleiding blijft naar universiteit lonken

Dit jaar levert het Rijksinstituut voor Hoger Beroepsonderwijs, opleiding tot Vertaler, zoals de vertalersopleiding voluit heet, zijn eerste vertalers af. Nederland zit erop te wachten, als we voorlichtingsmateriaal moeten geloven. Lukt hem om in vier jaar tijd iemand twee vreemde talen zo goed bij te brengen dat hij zich onmisbaar kan maken in een organisatie met veel buitenlandse contacten?

De gebouwen van de vertalersopleiding tussen het Keizer Karelplein en de Grote Gracht maken een lichthout chaotische indruk. Veel hokken met tafels en stoelen, balken en muren van boven de een meter twintig zich moeiteloos het hoofd vol builen stoten en overal hangen en nog eens trappen. Studeertalen hangen vooral rond in de binnentuin, het meest centrale en meest geslaagde gebouw. Op de binnenplaats een put met een dik water. Even kijken, de put is leeg. Je moet het maar nooit met al die verhalen over probleemgestuurd onderwijs. De studenten die ik ken hebben zonder uitzondering een gunstig beeld van de opleiding opgehangen. Aan de directeur, W. Welsing, valt echter geen enkele negatieve opmerking over de opleiding te ontlokken. Als er over wordt van slachtingen bij propedeutisch examen dan gaat het om enkele groepen, waar je van het begin af aan kunt merken dat de opleiding er niet deugt. Maar gelukkig is er de herkansingen na de zomervakantie, die aantonen dat een minderheid van de groep heel nuttig weet om te gaan met zijn vrije

gaan dat de studenten daarvan de dupe worden. „Als we het niveau verlagen om iedereen die zijn best doet door te laten, is het niet goed. Dan zijn de studenten er trouwens als eerste bij om de handhaving van een goed niveau te eisen”, verzekert Welsing. Hij ontkent dat er eigenlijk een universitaire opleiding wordt nagestreefd zonder rekening te houden met het feit dat de toelating geschiedt volgens HBO-normen. „De grondslag van de opleiding berust op de analyse die wij gemaakt hebben van wat een technisch-wetenschappelijk vertaler moet kunnen, al blijft dat moeilijk precies vast te stellen. We moeten de zaak niet opfokken uit angst voor de concurrentie, ook al weet je dat er elders in Europa universitaire vertalersdiploma's worden uitgereikt die beslist minder waard zijn dan de onze. Maar daarmee wordt toch nog altijd hoger tegen je opgekeken dan wanneer je een HBO-diploma hebt.” De Vertalersopleiding heeft zich tegenover de minister verplicht vijftig procent HAVO-en vijftig procent VWO-gediplomeerden toe te laten. Maakt iemand met een HAVO-diploma wel een redelijke kans om de rest bij te kunnen benen? Welsing verzekert dat iemand met HAVO goed meekan, al heeft hij of zij een à twee jaar achterstand op de mensen met een VWO-diploma. „Op het gymnasium of het Atheneum leer je denken, op de HAVO moet je je les alleen van buiten te leren. Het is een verschil in geest die op de middelbare school wordt bijgebracht. Dat is veel belangrijker dan de voorspellende waarde van cijfers waarop wij geacht worden te selecteren.”

Meisjesschool

De motivatie, daar draait alles om. Waarom wil iemand zo graag vertaler worden? Het beroep heeft een romantisch tintje. Als je er later niets mee wil doen, dan is je talen-

kennis toch mooi meegenomen. Misschien komt het daardoor dat vertalen de reputatie heeft van een vrouwenberoep. In het eerste en het tweede jaar van de Maastrichtse opleiding is rond de negentig procent van het vrouwelijke geslacht. In de hogere jaren stijgt het percentage mannen, maar Welsing weet niet of dat komt omdat vrouwen eerder afhaken. „Ik ben een echte man, maar ik voel me helemaal geen directeur van een meisjesschool.” Daarmee bedoelt hij dat de opleiding mensen wil afleveren die zijn toegesnedden op een pittig beroep, die weten hoe een auto in elkaar zit, wat typisch juridische termen betekenen en hoe je een rapport van een accountant moet lezen. „Op alle voorlichtingsbijeenkomsten blijven we daarop hamezen: mensen, als jullie enige motivatie is dat je goede punten hebt voor talen, blijf dan bij ons weg. Het is zeker zo belangrijk dat iemand scheikunde, wiskunde en natuurkunde in zijn pakket heeft. Maar ik geef toe, we blijven toch een beetje zitten met dat MMS-syndroom. Maar dat komt ook omdat jongens die goed zijn in de exacte vakken, door hun school vanzelf in de richting van een technische opleiding worden gestuurd, waar je juist weer weinig meisjes aantreft.” Een goede basiskennis op een breed terrein meegeven, dat is wat de opleiding beoogt volgens Welsing. „We willen helemaal geen mensen afleveren die een Franse roman kunnen vertalen. Ze moeten weten welke instrumenten ze moeten gebruiken om op een efficiënte manier aan kennis te komen. Bij iedere studie hoort dat eigenlijk zo te zijn. Je bent nooit klaar, je vult je kennis altijd aan. Dan is het toch bemoedigend om te zien dat de potentiële afnemers van onze studenten eigenlijk niet zo hoge eisen stellen. Maar tegelijkertijd is dat ook weer triest, want daardoor zit je met zoveel beunhazen in dit vak.”

Jurist of linguïst?

De grote tweestrijd over de vertalersopleidingen betreft de vraag wat het belangrijkste is voor een vertaler: de kennis op een bepaald vakgebied of de beheersing van een vreemde taal? Met andere woorden: moet bijvoorbeeld een vertaler bij de EEG een jurist zijn met goede kennis van het Frans of een romanist met goede kennis van het juridische taalgebruik? De Maastrichtse opleiding heeft een tussenweg gevonden: juridische kennis wordt net als technische of economische kennis geïntegreerd aangeboden met de kennis van twee talen. En verder leert de student met problemen om te gaan. Welsing: „Tot nu toe zag je bij de EEG dat men bij voorkeur juristen aannam, die door een toevallige omstandigheid een vreemde taal goed beheersten, bijvoorbeeld omdat ze een Franse moeder hebben. En tegenwoordig zie je zelfs de neiging om mensen met twee diplo-

ma's aan te nemen: jurist én linguïst. Naar mijn mening heb je dan veel te veel opleiding in huis gehaald. Om een juridische tekst te vertalen hoef je geen juridisch oordeel te kunnen vellen. Wij zien onze afgestudeerden als aspirantvertalers, die de weg weten om zich te bekwalmen op het gebied waar zij terecht komen.”

Letterenfaculteit

Ooit was het de bedoeling de vertalersopleiding te laten opbloeien binnen de beschuttende muren van de universiteit. Maar de minister stak daar indertijd een stokje voor. Niet ten onrechte vreesde hij dat de universiteit de opleiding zou zien als een opstapje naar een letterenfaculteit. Welsing laat blijken dat hij zeer geprooteerd is voor een nauw samengaan met de universiteit, maar niet tot elke prijs. „Het streven naar een letterenfaculteit is streven naar een renaissanceconcept van een universiteit. En er zijn er al genoeg; waar moeten we in godsnaam met al die afgestudeerden naar toe? Bovendien leven die faculteiten in een gescheiden wereld binnen de universiteit. Wij vinden juist die dwarsverbanden met andere gebieden zo belangrijk. De specifieke toepassingen van elkaars bevindingen, daar moet je naar streven. Maar het moet wel van twee kanten komen, als er over nauwere samenwerking wordt gesproken. We zijn er niet om het studentenbestand van de universiteit getalsmatig te versterken of als instituut voor toegepaste taalkunde dienst te doen. We krijgen nu geregeld verzoeken vanuit de universiteit of we dit of dat *even* - dat woord staat er altijd bij - willen vertalen. Men heeft er geen idee van wat ons dat kost aan tijd. En als je dan bekijken hoeveel tijd de universiteit uitrook om met ons te praten over inhoudelijke samenwerking. Twintig minuten! Wat dat betreft is deze universiteit niet anders dan de andere.” Toch blijft de Vertalersopleiding mikken op samenwerking met de universiteit in plaats van met de andere HBO-instellingen. Welsing probeert op die manier ook te ontsnappen aan de nadelige gevolgen van de STC-operatie, die volop aan de gang is en die tot doel heeft het vormen van grote concentraties HBO-opleidingen. „Wij hebben er niets aan als wij met een HEAO of een Toneelacademie moeten samen gaan. „Iedereen hier is het erover eens, dat we aansluiting moeten zoeken bij de universiteit. De een trekt daar nog harder aan dan de ander. Als wij die draad niet oppakken en niet uitvoerbaar besluit produceren, dan neemt de minister een besluit voor ons. Dus komen wij zelf met een plan. „Het zou van weinig realiteitszin getuigen, zegt Welsing, als in dat plan gepleit werd voor integratie binnen de universiteit. „Wel moeten we ervoor zorgen dat wij de kans krijgen in de huidige constellatie onze groei te voltooien. Dat betekent het opleidingspakket uitbreiden met andere talen, sterk worden en studeren op de mogelijkheid tot samenwerking met de universiteit. Maar m'n angst daarbij is: als de universiteit ziet dat dit instituut nooit een letterenfaculteit zal worden, wat blijft er dan nog over van de bereidheid tot samenwerking?”

Drs. W. Welsing.

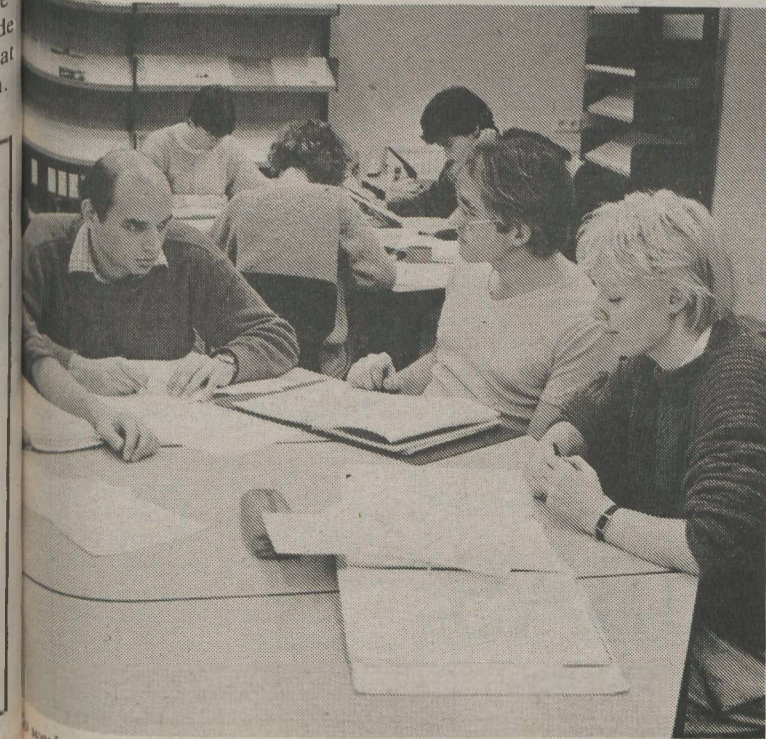
Nog even terug naar de studenten. Welsing geeft toe dat er betrekkelijk veel studenten moeite hebben met het probleemgestuurd onderwijs, blijkbaar veel meer dan aan de universiteit. Hij heeft daar geen verklaring voor, maar ziet ook geen reden om terug te keren naar docent-student onderwijs. Meer traditionele vormen. De studenten beginnen zich nu te roeren. Er is een studievereniging in de maak, die voorlopig de naam „Duizendpoot & Co” draagt. Volgens Marie-Claire Dassen, een van de initiatiefnemers van de vereniging, zal aan de hand van een enquête de doelstelling van de vereniging nog precies worden vastgesteld, maar voor haar staat het vast dat er heel wat te verbeteren valt aan het onderwijs. „Er zijn veel studenten die sterk het gevoel hebben dat er veel niet geregeld is. De communicatie tussen de bestuurslagen is zoek en de verschillende secties werken vaak langs elkaar heen, ook al is er de laatste tijd wat verbetering in gekomen.” Ook de positie van directeur Welsing is veel studenten een doorn in het oog. „We noemen hem 'toean' omdat hij alles wil regelen. Zelfs in de Medezeggenschapsraad komt hij hele monologen houden, ofschoon hij daar alleen als adviserend lid in zit.”

Jacques Herraets

Samenwerking met Aken en Luik

Dit jaar neemt de RL voor het eerst deel aan de sinds 1979 bestaande ontmoetingsdagen van de Hochschule in Aken en de Universiteit van Luik. De organisatie is deze keer in handen van de Luikse universiteit, die de twee zusterinstellingen op 27, 28 en 29 november ontvangt.

Doel van de ontmoetingsdagen, die om de twee jaar gehouden worden, is de samenwerking tussen de instellingen te bevorderen. Daarvoor wordt een groot aantal wetenschappelijke lezingen en bijeenkomsten georganiseerd door diverse Luikse faculteiten. De Maastrichtse bijdrage beperkt zich tot de medische faculteit met referaten van Hemker, Wellens en Allesie op 28 november. Behalve het wetenschappelijke programma zijn er diverse culturele en sportieve manifestaties. Een uitgebreid programma is verkrijgbaar bij het rectoraat (toestel 257).

Werk het onderwijs aan de Vertalersopleiding: probleemgestuurd en in groepen.

Bureau Onderwijs FdG

**Aan alle studenten
Fakulteit der Geneeskunde
Betreft Portefeuillehouder
Onderwijs FdG.**

De zittingstermijn van de Portefeuillehouder Onderwijs FdG, dr. P. Bouhijis, is per oktober 1984 geëindigd. Dr. G. Majoor is per oktober 1984 de nieuwe Portefeuillehouder Onderwijs FdG. De Portefeuillehouder Onderwijs van het Fakulteitsbestuur coördineert de beleidsvoorbereiding ten aanzien van het onderwijs. Namens de Fakulteitsraad FdG ziet de Portefeuillehouder Onderwijs erop toe dat de Onderwijs-Commissie en haar dagelijks bestuur de opgedragen taken uitvoert en toetst op resultaten. De Portefeuillehouder draagt zorg voor de totstandkoming van een goed samenspel tussen capaciteitsgroepen en projectorganisatie enerzijds en tussen de Fakulteitsraad en de Onderwijs-Commissie voor wat betreft de beleidsvoorbereiding anderzijds. Korrespondentie aan de Portefeuillehouder Onderwijs FdG dient gericht te worden aan het Bureau Onderwijs FdG, lokatie Hoofdgebouw.

**Aan alle studenten
Fakulteit der Geneeskunde
Betreft de Vaste en Dagelijkse Commissie voor de examens FdG.**

In verband met de benoeming van prof. dr. F. Bonke tot rector magnificus van de Rijksuniversiteit Limburg heeft deze verzocht het voorzitterschap van de Vaste en Dagelijkse Commissie voor de Examens FdG eerder dan voorzien te beëindigen. In de 5e bijeenkomst van de Vaste Commissie voor de Examens FdG is tot zijn opvolger gekozen prof. dr. C. van Boven, die per 1 november 1984 het voorzitterschap van de V.C.E. en D.C.E. zal bekleeden. De samenstelling van de D.C.E. heeft tevens enige wijzigingen ondergaan. Teruggetreden is dr. A. van den Bogaard; als nieuw lid is benoemd drs. W. Lammers. De samenstelling van de D.C.E. ziet er thans als volgt uit: prof. dr. C. van Boven - voorzitter, prof. dr. W. Wijnen, prof. dr. G. Kootstra, drs. J. Smits, drs. W. Lammers, drs. H. Seldenrath en dr. H. Muller, die in voorkomende gevallen het waarnemend voorzitterschap vervult. Korrespondentie aan voorzitter V.C.E. en D.C.E. dient gericht te worden aan het sekretariaat V.C.E./D.C.E., p/a Bureau Onderwijs FdG, lokatie Hoofdgebouw.

Het spreekuur van de voorzitter van de D.C.E. gedurende het academisch jaar vindt plaats op elke maandag (m.u.v. de eerste maandag van de maand) van de maand tussen 10.00 en 12.00 uur op de kamer van prof. dr. C. van Boven (Medische Microbiologie, B.M.C.). Een afspraak hiervoor kan worden gemaakt via het sekretariaat Medische Microbiologie, tel. 043-888572. Over de regeling van het spreekuur tijdens vakantieperiodes volgt nadere berichtgeving.

**Aan alle studenten
Fakulteit der Geneeskunde
Betreft De Richtlijnen en
Beslisregels 1984/1985.**

Inmiddels zijn aan alle studenten Geneeskunde de Richtlijnen en Beslisregels 1984/1985 toegestuurd (stuk BO 84-16.273 en BO 84-16.274). Wij raden u aan grondig kennis te nemen van deze informatie over de evaluatie van het onderwijs en de brochure het gehele jaar door ter beschikking te houden om steeds weer te raadplegen. Bij de balie van het Bureau Onderwijs FdG kunt u eventuele nadere informatie inwinnen of een eventueel extra exemplaar gratis verkrijgen. Tevens is daar steeds verkrijgbaar de Regeling van de Studiebegeleiding, Advisering en de Examinering in de Studierichting der Geneeskunde (BO 82-5524 en BO 82-5525).

**Aan alle studenten
Fakulteit der Geneeskunde
Betreft Advies-Boekenlijst 1984
Fakulteit der Geneeskunde.**

De Advies-Boekenlijst 1984 FdG dient aangevuld te worden met bijdragen uit de capaciteitsgroepen Gezondheidsrecht en Medische Informatika & Statistiek. Deze aanvullingen zijn vanaf maandag 19 november 1984 gratis te verkrijgen bij de informatiebalie Bureau Onderwijs FdG - kamer 0.20A Hoofdgebouw.

**Aan alle eerstejaars studenten
Fakulteit der Geneeskunde
Betreft Literatuurboek behorend bij
blok 1.3.**

Het literatuurboek behorend bij blok 1.3 1984/1985 „Infecties en Ontstekingen” is verkrijgbaar bij de verkoopbalie secundaire onderwijsvoorzieningen (hal, Hoofdgebouw). Bedoeld verkooppunt is geopend elke dinsdag en donderdag van 14.00 tot 16.00 uur.

**Aan derde- en vierdejaars
studenten Geneeskunde
Betreft keuze-onderwijspro-
gramma Inwendige Genees-
kunde.**

Alle studenten die tot op heden hebben ingeschreven voor het keuze-onderwijsprogramma Inwendige Geneeskunde in de blokken 3.5., 3.6. en 4.4. kunnen hieraan deelnemen. Er is nog extra capaciteit. Gaarne vóór 10 november a.s. het aanmeldingsformulier van de Projectgroep Keuze-onderwijs inleveren bij de informatiebalie van het Bureau Onderwijs FdG of sturen aan Projectgroep Keuze-onderwijs, p/a Bureau Onderwijs FdG, Hoofdgebouw.

**Aan vierde-, vijfde- en zesde-
jaars studenten Geneeskunde
Betreft vakatures student-le-
den Commissie Stagebeoor-
delingen FdG**

In de Commissie Stagebeoordelingen FdG zijn momenteel twee vakatures voor student-leden. In aanmerking komen studenten uit het vierde, vijfde en zesde studiejaar. De commissie Stagebeoordelingen is een sub-commissie van de Onderwijs-Commissie FdG. Zij is in januari 1984 ingesteld en heeft een actieve en adviserende rol in de student-evaluatieprogramma's in de diverse stages in het vijfde en zesde studiejaar.

Belangstellenden dienen hun interesse voor het lidmaatschap schriftelijk bekend te maken voor 15 november 1984 aan het sekretariaat van de Onderwijs-Commissie FdG, p/a Bureau Onderwijs FdG, Hoofdgebouw. Informaties over het lidmaatschap worden gaarne verstrekt door drs. B. Stalenhoef-Halling, waarnemend voorzitter van de Commissie Stagebeoordelingen, tel. 043-616100, toestel 328.

**Aan alle derdejaars studenten
Fakulteit der Geneeskunde
Betreft Literatuurboek behorend bij
blok 3.3.**

Het literatuurboek behorend bij blok 3.3 1984/1985 „Kortademigheid en pijn op de borst” is verkrijgbaar bij de verkoopbalie secundaire onderwijsvoorzieningen (hal, Hoofdgebouw). Bedoeld verkooppunt is geopend elke dinsdag en donderdag van 14.00 tot 16.00 uur.

**Aan vijfde- en zesdejaars studenten
Fakulteit der Geneeskunde
Betreft Keuze-onderwijs jaar 5 en 6.**

Dr. J.M. van Geelen, verbonden aan de capaciteitsgroep Obstetrie/Gynaecologie zoekt een **Keuzevakstudent 5e- of 6e-jaars**. Project: urodynamisch onderzoek bij incontinentia urinae bij de vrouw. Periode: het project start op 1 januari 1985 en zal ca. 3 maanden duren. Toelichting: in de afgelopen 2 jaar zijn ca. 200 vrouwen met klachten over incontinentia urinae urodynamisch onderzocht. Op basis van de resultaten van het urodynamisch onderzoek werd behandeling ingesteld: operatief (abdominaal of vaginaal) of medicamenteus of fysiotherapeutisch. Doelstelling: evaluatie van behandelingsresultaten met betrekking tot de pre-operatief gestelde diagnose en advies. Inschrijving: telefonisch via sekretariaat gynaecologie, tel. 043-862286.

Rechtsgeleerdheid

Euthanasie

Dinsdag 13 november om 15.30 uur geeft prof. mr. F. van Wijmen (hoogleraar gezondheidsrecht RL) een achtergrondcollege t.b.v. oefening 8 van het praktikum regelgeving, over jurisprudentie en wetgeving inzake euthanasie en hulp bij zelfdoding.

Lagere overheden

Donderdag 15 november om 15.30 uur geeft mr. H. Koning (medewerker rechtenfakulteit) een lezing over de wetgevende bevoegdheid van lagere overheden. De lezing vindt plaats in het kader van blok 1.2 regelgeving.

Privé-problemen

Vrijdag 16 november geeft P.J. Wattel (medewerker rechtenfakulteit) een inleidend college belastingrecht om 14.00 uur. De gelegenheid kan wellicht mede aangegrepen worden om zaken aan de orde te stellen die u altijd al had willen weten dan wel om u terzake van uw privé-problemen met de fiskus van een gratis konsult te voorzien.

Voorlichtingsdag

Zaterdag 17 november: voorlichtingsdag voor abiturienten (rechten).

Materiële wederrechtelijkheid

Maandag 19 november om 14.00 uur houdt de fakulteitsvereniging Ouranos een lezing door dhr. de Waard, raadsheer van de Hoge Raad in Groningen,

over het ontbreken van materiële derrechtelijkheid.

Recht en onrecht in de bouw

Dinsdag 20 november om 15.00 uur wordt de videoband „Recht en onrecht in de bouw” vertoond. De band wordt toegelicht door prof. mr. C. Adriaens (medewerker rechtenfakulteit). De band wordt getoond in het kader van blok 11.2. Andere belangstellenden uiteraard ook van harte welkom.

Eerste Kamer

Vrijdag 23 november om 15.30 uur wordt een lezing gehouden door mr. Paulusma, lid van de Eerste Kamer, over de rol van de Eerste Kamer in de wetgeving.

Alle lezingen worden gehouden in de kollegezaal van de Nieuwenhof (bij de kapel). Grote belangstelling wordt verhuist naar de kapel).

Economie

Rapportage onderwijsgroepsbijeenkomsten

Afgesproken is, dat de tutor de afgeleverde rapportage voor het Bureau Onderwijs in ontvangst neemt. De tutor zorgt op zijn beurt dat de rapportage aan het einde van elk blok afgeleverd wordt.

Afwezigheidsregistratie studenten

Indien studenten verhinderd zijn naar een onderwijsgroep te komen, verzoeken zij dit (indien mogelijk) aan de tutor te melden. Een student hoeft dit niet te melden bij het Bureau Onderwijs te Groningen.

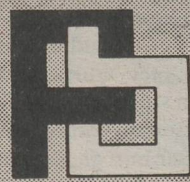
Verwacht iemand echter dat hij/zij meer dan 10 dagen afwezig zal zijn, dan moet het bureau onderwijs hiervan schriftelijk in kennis gesteld worden.

Nadat de student weer aanwezig is na ziekte) dient hij/zij zich tijdens de lessen te melden. De examencommissie kan in bepaalde gevallen verklaring/attest eisen.

Lezing + excursie

Aangezien de melkveehouderij melkfabricage in het blok nogal abstract benaderd zijn, vaak meer als rekenvoorbeeld dan als grepen uit de praktijk, het van groot belang dat je iets van de achterliggende werkelijkheid te weten krijgt en daar vragen over kunt stellen. Op maandag 19 november is een lezing/videopresentatie door de heer W. Brouwers van zuivelfabriek Campina en een excursie naar 2 melkveebedrijven. Onder leiding van 2 bedrijfsvoorlichters.

DE LOKALE BANK
MET
MONDIAAL KARAKTER

BANQUE PARIBAS

Vrijthof 17b, 6211 LD Maastricht, 043-11477.

georganiseerd. De lezing zal om 11.00 uur plaatsvinden in de collegezaal van de Nieuwenhof.

De bus voor de excursie vertrekt om 13.30 uur voor het Hoofdgebouw, waar men ongeveer om 17.00 uur weer terugkomt.

Je kunt je bij je tutor opgeven voor de excursie tot uiterlijk maandag 12 november. Opgave verplicht tot deelname. Kosten: f 2,50. (Bij opgave aan de tutor te overhandigen)

Onderwijsgroep 2 wordt in verband met de lezing verzet naar dinsdag 20 november 1984, 8.30-10.30 uur, kamer D in het Bonnefantencollege. Onderwijsgroep 5 wordt verzet naar dinsdag 20 november, 11.00-13.00 uur kamer D in het Bonnefantencollege.

Blokttoets blok 1.2.

Vrijdag 23 november vindt de tweede blokttoets plaats in het Bonnefantencollege:

- 84.001 t/m 84.060 (registratienummer) in de stille zaal, studielandschap Economic;

- 84.061 t/m 84.090 in de colloquiumruimte;

- 84.091 t/m 84.115 in de praatzaal, studielandschap Economic.

Tijdstip: 's middags van 13.45-16.30 uur.

Je kunt de zalen binnen tussen 13.30 en 13.45 uur.

Er zijn enkele vragen bij waarin enig rekenwerk is vereist. Wie een rekenmachine wil meenemen, is daartoe in de gelegenheid. De berekeningen zijn van dien aard, dat dit echter niet noodzakelijk is.

Het is verplicht je collegekaart op de bank te leggen.

Aansluitend vindt de evaluatie van de toets plaats in de stille zaal.

De antwoordformulieren liggen in alfabetische volgorde op de tafels. Ze dienen ingevuld te worden met een HB-potlood, dat je zelf dient mee te nemen.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Verdere instructies liggen op de tafels klaar.

Beschikking Inspecteur

Loonbelasting 1985

Wij vestigen er hierbij de aandacht op, dat medewerkers, die voor 1985 gebruik wensen te maken van genoemde regeling geadviseerd worden de hiervoor vereiste beschikking zo spoedig mogelijk bij de Inspectie der Directe Belasting aan te vragen.

Beschikkingen, welke voor 15 december 1984 bij de Dienst Personele Zaken worden ingeleverd, zullen nog in de maand januari 1985 in de salarissen worden verwerkt.

Wij maken u er op attent, dat wijzigingen in de financiële positie gedurende de looptijd van de beschikking kunnen leiden tot een aanslag premies volksverzekering (premie AOW/AWW etc.).

Een dergelijke aanslag kan door de werkgever i.c. de R.L. niet worden voldaan. Het is dus zaak een beschikking tijdig te doen bijstellen.

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot de Dienst Personele Zaken, afd. Arpsa (tst. 438).

Regeling beperking overneming AOW/AWW (Bopa)

Zoals u bekend is wordt voor het personeel, dat onder de werking van de Algemene Burgerlijke Pensioenwet valt, de premie AOW/AWW door de werkgever voldaan. Soms had dit tot gevolg, dat voor een ambtenaar in enig kalenderjaar meer dan de maximaal verschuldigde jaarpremie werd afgedragen. Met name deed zich dit voor in twee situaties, te weten die van de ambtenaar in dienst van meer dan een Overheidswerkgever en in de situatie, dat man en vrouw beiden in dienst zijn van de overheid. Het teveel afgedragen bedrag aan premie AOW/AWW wordt door de belastingdienst gerestitueerd aan de ambtenaar, die deze premie niet zelf heeft betaald. Dit gevolg werd door het kabinet niet juist geacht, hetgeen heeft geleid tot de inwerkingtreding per 1 januari 1973 van de regeling Beperking Overneming Premie AOW/AWW. Ter invoering van de richtlijn tot gelijke behandeling van mannen en vrouwen in de Algemene Ouderdomswet is een wetsvoorstel bij het Parlement ingediend. Deze wijziging van de AOW noodzaakt tot aanpassingen in het kader van de uitvoering van de regeling Bopa.

Vooruitlopend op het van kracht worden van deze wijziging per 1 januari 1985 zal in de situatie waarbij man en vrouw beiden in Overheidsdienst (ambtenaar in de zin van de A.B.P.-wet) werkzaam zijn geen maatregel meer worden genomen ter voorkoming van overcompensatie. Derhalve zal slechts resteren de situatie waarbij de ambtenaar (man of vrouw) méér dan een Overheidswerkgever heeft. Binnenkort zal aan iedere medewerker een nieuw ontworpen formulier (Biza nr. 12) worden toegezonden. Op dit formulier zal hij/zij in een bepaalde volgorde de namen vermelden van de instanties waarvan salaris, pensioen of wachtgeld e.d. wordt genoten. Het ligt in het voornemen van het kabinet te realiseren, dat het Overheidspersoneel op of omstreeks 1 april 1985 weer zelf de premie AOW/AWW gaat betalen. Een dergelijke maatregel zal vanzelfsprekend het einde betekenen van de regeling Bopa. In de loop van 1985 zullen wij u hieromtrent nader berichten.

Maastrichtse werkgroep homo's in de gezondheidszorg

Alhoewel er toch veel homo's binnen de gezondheidszorg zouden moeten werken, komen wij, twee homoseksuele artsen, hier in Zuid-Limburg zeer weinig homo's tegen die daarvoor in hun werk durven, kunnen of willen uitkomen. Ons

is niet helemaal duidelijk waaraan dat ligt. Zijn hier misschien minder homo's omdat die wegtrekken naar het noorden, of krijgen homoseksuelen die openlijk voor hun geaardheid uitkomen hier nóg minder gemakkelijk een baan? Wat mee zou kunnen spelen is het feit dat de gezondheidszorg in Limburg vanuit een katholieke traditie is opgezet, veelal door kloosterorden, en het valt niet te ontkennen dat binnen de katholieke kerk de laatste jaren de orthodoxe stroming die homoseksualiteit veroordeelt, steeds sterker begint te worden. Soms hebben wij weleens het gevoel als enigen „zo" te zijn op ons werk en dat vinden wij jammer. Wij zouden graag in contact komen met homoseksuele artsen, verplegers, studenten etc. om regelmatig over deze en andere zaken te praten. Je kunt reageren door te bellen of te schrijven naar:

Corné Franken, Kleine Looiersstraat 6A, 6211 JL Maastricht, tel. 043-12163. Klaas Pruisman, Wilhelmingsingel 127B, 6221 BJ Maastricht, tel. 043-10692.

Open avond RIAGG

De Werkgroep S.I.R. Maastricht (werkgroep voor bijzondere vormen van seksualiteit, intimiteit, relaties - gebruik-/misbruik) organiseert weer een **open avond op vrijdag 16 november om 20.00 uur** in het COC-gebouw, Bogaardenstraat 43, Maastricht. Het onderwerp van deze avond is **thuis en seks**. Na een korte inleidende film wordt er verder gediscussieerd. Er is een informatiestand. Er kan ook worden gepraat met mensen van de werkgroep. De avond is bedoeld voor iedereen die persoonlijk en/of beroepsmatig geïnteresseerd is in het onderwerp en/of het werk van de werkgroep. De werkgroep S.I.R. is een gezamenlijk initiatief van: Buro Vertrouwensartsen, COC, NVSH en RIAGG Maastricht.

PAOG-nascholingscursus

Het buro PAOG Maastricht organiseert in samenwerking met de capaciteitsgroepen Epidemiologie en Medische Informatica & Statistiek van de Rijksuniversiteit Limburg op 21 en 22 november 1984 een nascholingscursus voor specialisten, huisartsen, sociaal-geneeskundigen en andere belangstellenden:

Doelstellingen en Vormen van Epidemiologisch Onderzoek

De cursus wordt gehouden in Hotel Maastricht te Maastricht. Nadere inlichtingen kunnen worden verstrekt door het PAOG-buro te Maastricht, tel. 043-888294 of 888289.

Lichamelijke vorming en sport

Alpinisme

De contactpersoon van de Maas-sac zoals vermeld in het vademecum L.V. & S. is niet permanent bereikbaar. Gelieve vanaf heden contact op te nemen met: Bert Schilte, tel. 15146, of Josephien de Zwaan, tel. 51698. Wendelien Elzinga is bereikbaar (soms) onder telefoonnummer: 888728.

Badminton

Badmintonners kunnen in plaats van 21.30 uur nu ook al om 20.30 uur terecht in sportcentrum Keer op woensdagavond.

Handbal

Er is nog plaats voor en vraag naar mensen voor de handbaltraining op maandagavond, ook eventueel tegenstanders om oefenwedstrijden te spelen.

Tennis

Het tennistoernooi dat 6 oktober jl. „in het water gevallen is" wordt door het buro L.V. & S. opnieuw georganiseerd, namelijk 15 december aanstaande vanaf 18.00 uur in een tennishal.

Wintersport

Ook dit jaar wordt er weer een wintersportreis georganiseerd in de periode

van 11 tot 20 januari 1985. Degenen die informatie willen hebben, kunnen bellen met: 04406-40131.

Zaalvoetbal

Er is nog plaats voor enkele „fanatieke" zaalvoetballers op donderdag van 17.00-18.00 uur in sporthal de Geusselt.

Zwemles

Met ingang van maandag 7-11-1985 starten zwemlessen voor sportkaarthouders c.q. zwemabbonementhouders die de zwemkunst nog niet machtig zijn. Deze zwemles vindt plaats op maandagavond tussen 21.30-22.30 uur in het zwembad Dousberg. Deelnemers dienen zich te voren aan te melden bij het buro L.V. & S., kamer 017/018.

T-shirts L.V. & S.

Er zijn weer de bekende T-shirts te verkrijgen (met R.L.-opdruk) in diverse kleuren en maten. Prijs: f 20,- per stuk, te verkrijgen bij buro L.V. & S.

L.U.S.S. (Limburgse Universitaire Studenten Sportstichting)

De L.U.S.S. organiseert op woensdag 21 november aanstaande een Squash-toernooi.

Plaats: Squash Racket Club Maastricht, Brusselsestraat 74, Maastricht.

Tijd: 14.00-19.00 uur.

Kosten: sportkaarthouders f 3,-, niet-sportkaarthouders f 5,-.

Inschrijvingslijsten hangen in het hoofdgebouw der R.L., Randwijck, B.M.C. en Nieuwenhof. Inschrijfgeld te voldoen in het hoofdgebouw buro L.V. & S., kamer 017 en/of 018. Maximaal aantal deelnemers: 22, alléén studenten. Racquets en balletjes aanwezig.

Info-uurtje L.U.S.S.

De L.U.S.S. heeft elke woensdagmiddag van 12.00-13.00 uur een info-uurtje. Voor vragen over sporttoernooien en -evenementen in Maastricht of elders in het land kun je terecht op die tijd in kamer 016 van het hoofdgebouw der Rijksuniversiteit Limburg.

Buro L.V. & S.

Tongersestraat 53, Maastricht kamer 018 begane grond. Tel. 888434

Verenigingen

NSVRL

Themamiddag Kindermishandeling
Gaarne willen wij u verzoeken om de volgende mededeling in de Observant te plaatsen. Op 12 november 1984, 14.00 uur, Auditorium Randwyck, is er een themamiddag over kindermishandeling. Deze middag, georganiseerd door de NSVRL in samenwerking met blok 2.2. omvat het volgende:

- Er wordt een film vertoond over kindermishandeling: „Isolement".
- Dr. Th. v.d. Kleij, kinderarts en vertrouwensarts zal een toelichting geven op deze film.
- Aansluitend is er een forumdiscussie waaraan de volgende mensen deelnemen:

- * dr. Th. v.d. Kleij, kinderarts en vertrouwensarts
- * mevr. W. v.d. Aerde, maatschappelijk werkster van Bureau Vertrouwensarts
- * dr. L. Keizers, huisarts
- * mevr. A. Nelissen, wijkverpleegster
- * iemand van de Raad voor de Kinderbescherming (naam is nog onbekend)

Dus: maandag 12 november 1984, 14.00 uur, Auditorium Randwyck.

AGORA

Nieuw bestuur

Sinds 23 oktober heeft de studievereniging van Gezondheidswetenschappen een nieuw bestuur, t.w.: Marco Wolves, (3 AF), voorzitter; Coco Nijssen, (3 AF), penningmeester; Monique du Moulin, (3 AF), penningmeester; Cécile Jessen, (3 AF), afgevaardigde BIAF; Jessica Merkus, (3 AF), secretaris; Nelke Wouters, (3 AF), publiciteit.

Met enthousiasme gaat deze groep mensen van start, om coördinerend op te treden t.a.v. belangenbehartiging van de studenten. Iedere dinsdagmiddag van 13.30 ± 14.30 uur wordt er vergaderd. (Hoofdgebouw KOO6 AGORA/NSEM kamer). Het doel van deze vergadering is het kritisch volgen van de ontwikkelingen binnen de studie en eventuele stappen ondernemen en alternatieven aandragen, indien men het met deze ontwikkeling niet eens is.

Iedere student Gezondheidswetenschappen is welkom om eventuele grieven of onduidelijkheden betreffende de studie te uiten, of om zich op de hoogte te stellen van de lopende zaken binnen de diverse raden en commissies.

Sta-op

Documentatie ontwikkelingsproblematiek

Sta-op, vereniging studie en actie ontwikkelingsproblematiek, heeft eindelijk de beschikking over een goede groeien verzameling boeken en tijdschriften, betrekking hebbende op ontwikkelingsproblematiek.

Deze is te vinden op Randwyck in de individuele kijkruimte (tegenover de video's).

Iedereen kan er daar ter plekke gebruik van maken. Uitleen is helaas nog niet mogelijk.

Maak kennis met de jonge democraten

de snelst groeiende politieke jongerenorganisatie. Bel voor een gratis kennismakingspakket 043-616873, Leo Schouten.

Boekhandel en literatuur DE TRIBUNE Kapoenstraat 8 6211 KW Maastricht Telefoon (043) 51978 *

Promoties

Donderdag 22 november om 16.00 uur: Drs. K. den Dulk. Proefschrift: „Pacemaker and Tachycardia". Promotor: prof.dr. H. Wellens.

Vrijdag 23 november om 16.00 uur: dr. M. Mirshahi. Proefschrift: „Contribution a l'étude du fibrinogène, de la fibrinofomation, et de la fibrinolyse par l'utilisation d'anticorps monoclonaux." Promotor: prof.dr. H. Hemker.

Donderdag 29 november om 16.00 uur: Prof. dr. J. Jansen. Inaugurale rede: „Bezig zijn met geschiedenis".

Personele Zaken

Salarisbetalingen 1985

De minister van Binnenlandse Zaken heeft besloten de data der girale salarisbetalingen voor 1985 als volgt vast te stellen:

22 januari, 22 februari, 22 maart, 22 april, 23 mei, 28 mei - vakantie-uitkering, 22 juni + Interimuitkering, 23 juli, 22 augustus, 23 september, 23 oktober, 22 november 20 december + Interimuitkering.

"IN MIJN TIJD HADDEN SNOTNEUZEN GEEN EIGEN BANKREKENING. LAAT STAAN BETAALCHEQUES."

Dat was vroeger wel anders.

Kreeg je op je 16e een kwartje zakgeld. En mocht je tot je 23ste niet aan je eigen spaarpot komen.

Wie, behalve een ouwe zuurpruim, zou naar die tijd terug verlangen?

Wij in ieder geval niet. Gelukkig zijn jongeren nu een stuk zelfstandiger.

Wat betekent dat wij "die jeugd van tegenwoordig" behoorlijk serieus nemen.

Loop maar een kantoor van de Spaarbank

binnen. Met een identiteitsbewijs op zak.

Dan kun je ter plekke je eigen bankrekening openen.

Of meteen twee. Want voor 16- tot 23-jarigen is het Kombi Pakket het handigst en levert nog extra winst op ook.

Dat Kombi Pakket bestaat uit:

1. Een bankgirorekening voor al je betalingen. Ook automatisch. 2. Een spaarrekening met een hogere rente dan een "gewone" spaarrekening. Zonder extra voorwaarden.

Je salaris, studietoelage, uitkering of bijdrage van je ouders laat je op je bankgirorekening storten.

Van die rekening kun je dan bij elk filiaal van de Spaarbank kontant geld opnemen. Optvang je regelmatig salaris op je rekening, dan kun je betaal- of eurocheques aanvragen.

Nu weet je dus waar je voor al je geldzaken het beste terecht kunt.

spaarbank limburg

PROFITEER EXTRA VAN SPAARBANK LIMBURG NU JE NOG JONG BENT.

HOOFDKANTOOR: Markt 17-18 Maastricht. Tel. 043-841222. DISTRIKTKANTOOR: Prinsenhofstraat 1 Venlo. Tel. 077-0555. BIJKANTOREN: Maastricht 081 Amby, Beek, Bengen, Terblit, Bleick, G7, Horgharen, Bunde, Cuijck, Keer, Eijsden, Gronsveld, Heer, G3, Meerssen, Roermond, Sittard, G1, Tegelen, Vaals, Valkenburg, Velden, Venlo, G2.

Podium Posjet in Vijverdal „te gek”

Een tijdje geleden zag ik in de talk-show van Adriaan van Dis het nieuwe cabaret-fenomeen Brigitte Kaandorp voor het eerst. Toen zij dan ook onlangs een voorstelling gaf in Podium Posjet, besloot ik onmiddellijk daar heen te gaan. Een leuke aanleiding om het vestzaktheater van het algemeen psychiatrisch ziekenhuis Vijverdal eens van binnen te bekijken, want sinds de opening van vorig jaar was ik daar nog steeds niet geweest. Tot mijn verbazing blijkt Posjet een écht theater met een gezellige foyer en een hal die als tentoonstellingsruimte is ingericht.

Bij het gereedkomen van de bouw van Vijverdal in 1972 was de theatervoorziening al aangebracht. Het oorspronkelijke idee was amateurgezelschappen voorstellingen te laten geven voor patiënten. De ruimte zou tevens door patiënten in „werksituaties” onder leiding van

speltherapeuten worden benut. In de praktijk kwam van die plannen niet zo veel terecht. Het theater werd slechts gebruikt voor kerkdiensten en incidentele activiteiten. Eind jaren '70 echter, drong de gedachte „gekken” uit hun isolement te halen steeds sterker op, en men zocht bewust naar meer contacten met de samenleving, c.q. de directe omgeving van Vijverdal. Daartoe werden bepaalde faciliteiten voor buitenstaanders toegankelijk gemaakt: bejaardenclubs, buurtbewoners en enkele sportclubs van de universiteit maken nu gebruik van het verwarmde zwembad, de gymzalen en de tennisbanen. Voor het theater vond men pas vorig jaar een passende opzet: de initiatiefgroep Podium Posjet startte met de exploitatie onder het motto winst hoeven we niet te maken, verlies liever ook niet. (Subsidie is er niet bij). Dit met de bedoeling om het sociale klimaat binnen het ziekenhuis wat te verlevendigen en tegelijk enige correctie aan te brengen in het nogal negatieve beeld van „gekken” en psychiatrische ziekenhuizen.

Slaagt deze opzet daar nu in, vroeg ik me af. Als je immers naar

een theatervoorstelling gaat, koop je een kaartje aan de bar in de foyer, je zoekt een plaats in de zaal en na de voorstelling ga je naar huis. Weliswaar kun je tijdens de pauze in de foyer wat drinken en als je goed oplet zie je wel een paar patiënten, maar daar ga je toch niet zomaar mee praten.

„Zo moet je dit proces van integratie ook niet benaderen”, vindt Paul Baeten. „In een gewoon café of andere openbare gelegenheid ga je meestal ook niet zonder noodzaak aan een tafeltje bij wildvreemde mensen zitten. De foyer fungeert als trefcentrum voor patiënten; ze kunnen een pilsje drinken of meedoen aan activiteiten die daar plaats vinden. Alhoewel op iedere afdeling een ontmoetingsplaats is, maken patiënten een hele stap als ze naar de foyer gaan, een stap die met enige regelmaat door zo'n 20 a 30 mensen van de 380 wordt gezet. Het enge therapeutische kringetje wordt even doorbroken; ze nemen als het ware zelf even deel aan de „gewone” wereld”. Anderzijds kunnen buitenstaanders, die nog steeds denken dat „gekken” zich in lange witte gewaden met lege blik voortschuifelen,

hun beeld eens toetsen aan de realiteit.

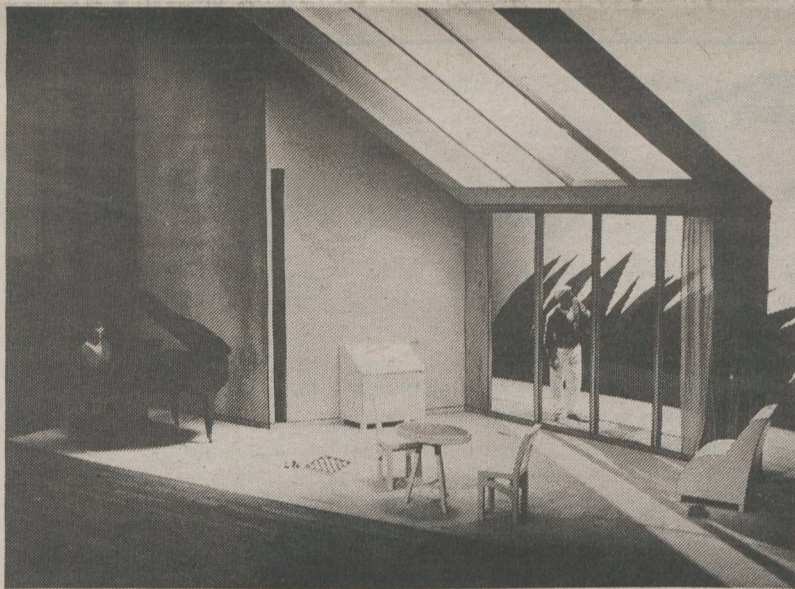
De initiatiefgroep wordt nog wel eens opgebeld door lichtverontruste mensen die steevast naar de „zware gevallen” informeren. Het antwoord dat voor die groep een gesloten afdeling met 20 bedden is gekreëerd, stelt dan weer gerust. Een enkele keer wil het wel eens gebeuren dat een patiënt, voor wie het theater natuurlijk ook toegankelijk is, tijdens een voorstelling op het podium klimt om de zaak eens van heel dichtbij te bekijken. Maar dit is uitzonderlijk, en veel problemen gaf het tot nog toe niet. Podium Posjet is nu het tweede seizoen ingegaan (het eerste seizoen draaide het overigens quitte) met een gevarieerd programma-aanbod van cabaret, mime, toneel en muziek. Bovendien is er iedere zondagmiddag voor kinderen Ruben's poppenkasttheater „De kleine wereld” met telkens een nieuw verhaal. De entreprijzen variëren van f 2,50 (voor de poppenkast) tot f 10,-. Een vestzaktheater voor de kleine beurs dus!

Margriet van der Stok

KWELLING IS MEER DAN EEN GENOEGEN

Toneelgroep Baal hoort tot de selecte gezelschappen in de kleine Nederlandse toneelwereld die voor grensverleggend toneel zorgen. De Baal-medewerkers streven bewust naar het ontwikkelen van nieuwe theatervormen. Zodoende experimenteert Baal al jaren met een groot scala van theatermogelijkheden. Het fenomeen muziektheater krijgt binnen deze ontwikkeling een geheel eigen plaats. De politieke en maatschappelijke opvattingen van de groep weerspiegelen zich in de keuze en de aanpak van het repertoire. De groep zelf omschrijft het als volgt: „Kunst geldt in het spanningsveld dat ontstaat uit een verwachtingspatroon en de ontregeling daarvan. Waar we een afkeer van hebben, is een gelijkgezinde euforie aan beide kanten van het voetlicht. Eensgezindheid is een politiek, geen artistiek begrip”.

In het begin van dit jaar was de groep in Maastricht te zien met „Het belang van Ernst” van Oscar Wilde, tijdens het Holland Festival in juni bracht Baal „The Soundmen”, naar een idee van Dick Raaijmakers, en op 18 november is het gezelschap weer in de Maastrichtse Stadsschouwburg met Heijermans' „Kwelling”. Alle drie zeer verschillende producties, en een staalkaart van artistiek kunnen, respectievelijk een komedie, een muzikaal mime-stuk en een combinatie van toneel, muziek en beeldende kunst.

Het decor van „Kwelling” is prachtig vorm gegeven door Jeroen Henneman.

„Kwelling” van Herman Heijermans verscheen in 1906 als „Falklandje”, zo genoemd naar het pseudoniem van Heijermans, het vroegere pseudoniem van zijn vader: Samuel Falkland, dat te vinden was onder de tweewekelijkse columns in het Algemeen Handelsblad. Deze stukjes zijn te vergelijken met de hedendaagse „Kronkels” van Carmiggelt. In „Kwelling” wordt een minder bekende zijde van de populaire volksschrijver Heijermans belicht. Hij stelt in deze column een doodlopende relatie centraal. Voor hem was namelijk het huwelijk een kapitalistische en zelfs onzedelijke instelling, een „wettige” verbintenis die mensen aan elkaar ketent, ook nadat de liefde weggeëbt is. In de eenakter ziet men een man en een vrouw, de man is door een on-

geluk blind geworden en de vrouw koestert een sterke verdenking dat hij een verhouding gehad heeft met een vriendin van haar. Het vermoeden dat hij aan die andere vrouw denkt is een steeds voortdurende kwelling voor haar. Eindelijk, al twee jaar lang vermijdt de vrouw angstvallig deze kwestie aan te snijden, terwijl de man al die tijd vermijdt erover te beginnen, komt de affaire aan bod en wordt „besproken” zonder dat dit tot een definitieve oplossing leidt.

„Kwelling” is als column in enkele minuten te lezen. Maar Baal heeft het gegeven op een eigenzinnige manier verwerkt tot een zestig minuten durende voorstelling. De Baal-aanpak komt niet alleen door de spelvorm maar ook door het decor tot uiting.

De beeldende kunstenaar Jeroen Henneman debuteert hiermee als decorontwerper. Een modieus strakke serre in glas en grijs tinten geeft uitzicht op een tuin met gestileerde rietpluimen. Het witte meubilair is met zwart afgebiest en deze bies is weer terug te vinden in de kleren van de spelers. Het decor baadt in het langzaam wisselend licht, de dag kruip voorbij. De toeschouwers voelen zich ongewenste getuigen van het gebeuren op de speelvloer, omdat zij deel uit maken van het geheel doordat het serredak tot in de zaal reikt.

Naast de minimale tekst zijn de lange stiltes, mime en muziek net zo belangrijk. De op het toneel achter de vleugel gezeten pianiste Marjes Benoist voorziet het stuk van accenten en commentaar middels de speciaal voor de uitvoering van „Kwelling” geschreven muziek van Maurice Horsthuis. De regie is in handen van Mark Timmer.

De door Hans Dagelet gespeelde man is grillig en onberekenbaar, terwijl de vrouw (zonder travestiegimmick gespeeld door Pierre Bokma) tegelijk trots en gekwetst is. Beiden kunnen de ware gevoelens ten opzichte van elkaar niet uitspreken. Het lijkt alsof de kwelling een sado-masochistisch trekje voor het echtpaar inhoudt. Dagelet en Bokma analyseren het rolpatroon binnen de wederzijds afhankelijke situatie tot op de draad door hun helder en ontroerend spel. Deze intrigerende voorstelling is voor de toeschouwer op zijn minst een esthetisch genoegen.

Paul Pinxten

Baal brengt „Kwelling” van Herman Heijermans op zondag 18 november in de Stadsschouwburg van Maastricht.

Agenda

Filmhuis Maastricht

Donderdag 8 november tot en met woensdag 21 november om 20.00 uur: „Los santos inocentes” van Mario Camus.

Donderdag 8 november tot en met zondag 11 november om 22.00 uur: „Los santos inocentes” van Mario Camus.

Maandag 12 november om 22.00 uur: „As en diamant” van A. Wajda.

Dinsdag 13 november om 22.00 uur: „Studium Generale: „Blow up” van Antonioni.

Donderdag 15 november tot en met zondag 18 november om 22.00 uur: „Los santos inocentes” van Mario Camus.

Dinsdag 20 november om 22.00 uur: „Lulu” van R. Chase.

Donderdag 22 november tot en met woensdag 28 november om 20.00 uur: „Lucie della varieta” van F. Fellini.

Donderdag 22 november om 22.00 uur: „The scarlet hour” van M. Curtiz.

Studium Generale

Donderdag 8 november Aula RL 20.00 uur: Forumdebat over J. Cortázar met: E. van Zuijlen, filmer te Amsterdam; B. v.d. Pol, vertaalter te Amsterdam; K. Wellinga, hispanoloog te Utrecht; St. v.d. Bempt, dichter te Brussel; R. Lemm, literatuurcriticus te Amsterdam; H. Hermans, hispanoloog te Groningen.

Dinsdag 13 november Filmhuis Maastricht 22.00 uur: Film „Blow up”, Antonioni (gebaseerd op scenario van J. Cortázar).

Donderdag 15 november Aula RL 20.00 uur: Lezing: Het westen en Latijns Amerika, door K. Wellinga, Spaans, Rijksuniversiteit Utrecht.

Dinsdag 20 november Filmhuis Maastricht 22.00 uur: Film: „Lulu”, R. Chase (1975/1977).

Stadsschouwburg Maastricht

Vrijdag 9 november om 20.00 uur: „Donna Rosita” door Publiektheater.

Maandag 12 november om 20.00 uur: „Tussenlanding in Teheran” door Het Reisgezelschap.

Dinsdag 13 november om 20.00 uur: Beaux Arts Trio (kamermuziek).

Vrijdag 16 november om 20.00 uur: Kamagurka + Vlaamse Primitieven (in de Redoute).

Zondag 18 november om 15.30 uur in Staargebouw: „Grand Café Concert” met Les Olivettes (zeer gevarieerd Luiks café chantant).

Dinsdag 20 november om 20.00 uur: Elaine Rodrigues (pianorecital).

Dinsdag 20 november en woensdag 21 november om 20.00 uur: „Ubu Roi” door Het Vervolg.

Donderdag 22 november om 20.00 uur: „Bérénice” door Publiektheater.

Diversen

Zaterdag 10 november om 21.30 uur in De Hanenhof in Geleen: „Geleander Rocknach met o.a. Effe Plat, Buster Smiles en Toñi Delmonte and the Soulisters.

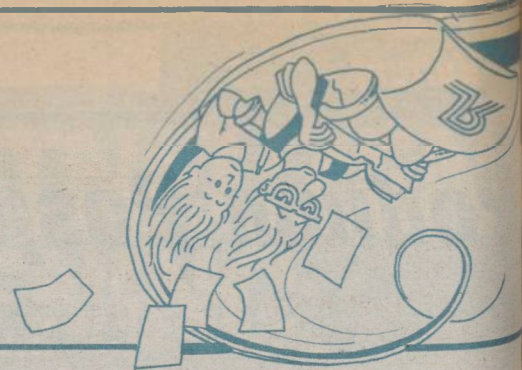
Vrijdag 16 november om 21.00 uur in Zaal Volksontwikkeling in Tongeren (B): TC MATIC.

Vrijdag 16 november om 20.00 uur: Broons Sessie in de Dominikanerkerk.

Vrijdag 23 november in de Rodahal in Kerkrade om 21.00 uur: Marillon. AHA-Galerij in Maastricht: sculpturen van Ferdi Tajiri.

Galerie Wanda Reiff in Hulsberg: Osvaldo Romberg.

8, 9, 10, 12 november in de Studio Toneelacademie Maastricht en **13 november** in de Sirkeltheater Sittard om 20.30 uur: „Krankheit der Jugend” door de eindexamenklas van de Toneelacademie.

Man - a weird machine

„Man - a weird machine". Als boek met die titel in de Verenigde Staten nog geen bestseller is, zal ik het toch snel moeten schrijven. Alleen de titel garandeert een miljoenenverkoop. Als je ook nog op de achterflap suggereert dat het gaat over sex, geweld, drankzucht, verslaving, orgieën, fraaie mensen en machines (motorjachten, sportauto's, privéjet's) dan zit je in het land van Sesamstraat, 't A-team en Dallas natuurlijk op rozen.

Nu is mijn Engels niet je dāt, dacht ik erover om deze gigantische bestseller eerst maar even in de Nedelandse taal te schrijven. Alleen vind ik nu opeens dat „mens - een rare machine" net zo zot en oubollig klinkt als „De gloeilamp - een raar beest". Bovendien heeft een béetje aspirantkoper in Nederland al snel door dat mijn werkje niet over sex en zo gaat maar over Gevoel. En als de Bhanwan-beweging mij nu nog sponsoreert, allā, maar om ideologische redenen heb ik hun aanbod van hand moeten wijzen.

Gevoel. Heimwee, verlangens, boosheid, ergernis, teleurstelling, opgetogenheid, depressie, verliefdheid. Abstracte begrippen zegt men: je pakt geen blik met de van de plank, leegt het niet in de keukenmachine, gooit er nooit wat verlangen bij (doosje, bijna onbereikbaar achterbovenop de te hoge kast), en je nuttigt het ook niet, eventueel mixen. Gevoel is ongrijpbaar, het is u bekend, niet anders te omschrijven dan met de woorden die het Nederlands idioom standaard verstrekt. Nu heb ik de nieuwste Dikke Van Dale niet onder handbereik, maar het zou me voorbeeld niets verbazen wanneer dit corpulente driedelige boekwerk mij onder het lemma „Verlangens" meldt „iets verlangen; iets graag willen (bezitten)" of iets in de geest. Woorden, woorden, woorden. Niets kan toch omschrijven wat verlangen is? Niets geeft weer hoe een gevoel mijn maag, hoes hart en trillende spieren in beslag heeft genomen? Geen schilderij, beeldhouwwerk, novelle, muziekstuk kan toch mijn verlangen weergebeelden?

Hoe graag ik het ook zou willen kan u, welwillende lezer, op enkele wijze duidelijk maken wat ik voel. Ergernis: ik ben maar een domme, rare machine. Een machine met onverwachte technische beperkingen. Ergernis: ik kan het gevoel ergernis niet voldoende voor u weergeven. Ergernis! Een machine - een computer - zou een oplossing weten om niet alleen maar in deze gesloten lus rond te tollen: óf hij gaat kapot, óf hij telt in eeuwigheid der dagen. Ik niet. Ik - en u ook - ben een rare machine. Ik doe of ik stop, maar stiekem toch door.
Man - a weird machine.

Virus

Op de rechtenfaculteit heerst af en toe een besmettelijke ziekte: het opstelvirus. De kiem van de epidemie wordt gezaaid bij het bekendmaken van de titels. Een enkeling krijgt het onmiddellijk te pakken en spurt naar het Bonnefantenklooster of de Stadsbibliotheek. Alles wat maar met het onderwerp te maken lijkt te hebben, wordt uit de rekken gehaald en binnen een halve dag valt er niets meer te lenen in Maastricht. Een andere groep zoekt al uit wat er in de loop der jaren in de vakbladen is gepubliceerd en begint de tocht naar het copieerapparaat, verscholen achter minimaal tien jaargangen Juristenbladen en Rechtsgeleerde Magazijnen. Bij de meeste studenten is de besmetting nu nog maar licht en blijft beperkt tot het praten over de titels. Er wordt druk gespeculeerd over de

vraag welke medewerker welk werk zal gaan corrigeren, want zachte heelmeeesters schijnen in dit geval géén stinkende wonden te maken. Iedere opsteltitel wordt voorzien van een prijsje, niet alleen als indicatie voor de pijn in de portemonnaie, maar vooral ook voor het aantal te bestuderen pagina's literatuur. En dan: een run op gulden en op het copieerapparaat, waar rijen en rijen staan te wachten.

In de koffiekamer blijkt dat vriendschap niet meer persoonsgebonden is. Je beste vrienden vind je onder die mensen die voor dezelfde titel gekozen hebben. Zij kunnen wel eens een artikeltje hebben dat jij nog niet in je bezit had! En na ruim vier weken blijkt de patiënt zo ziek dat een tocht naar de faculteit niet meer op te brengen is. Het proces voltrekt zich thuis, en krijgt een bijzonder individueel karakter.

Iedereen ervaart het anders om vijf blanke bladzijden om te zetten in zelf geschreven slimheid, maar wat er op de verschillende studentenkamers gebeurd is, zeker weten, voer voor psychologen. In het ziektebeeld schijnt bijvoorbeeld een niet te onderdrukken poetswoede te passen. En als de magische zesweken-grens is gepasseerd: inleveren die handel en nog even napraten over de individuele belevenissen. Het virus is, wat de studenten betreft, uitgewoed. Nu is het alleen nog maar wachten op de uitslag en hopen dat er geen blijvende schade gaat optreden. De nieuwe epidemie wordt verwacht in december.

Artiest in huis

Mr. K.L. Poll (wiens naam K. Schippers ooit inspireerde tot de onster-

felijke versregels: „Het leven is geen lolletje/voor K.L. Polletje") heeft, in zijn functie van voorzitter van de door hem opgerichte Vereniging voor Onderwijs, Kunst en Wetenschap, een initiatief ontplooid. Samen met een aantal verenigingsgenoten en hoogleraren aan de Rijksuniversiteit van Groningen poogt hij een schrijver aan de genoemde universiteit geplaatst te krijgen, althans voor een tijdje. Als het initiatief slaagt, zou de „artiest binnen de universiteit" een normaal verschijnsel moeten worden.

Wat zou een schrijver daar kunnen doen? Wel, de „writer in residence" zou enkele openbare lezingen kunnen houden en een paar werkgroepen leiden. Er is echter nog één probleem: er is geen geld. De Vereniging heeft het niet. Haar hoop is gericht op het Groningse College van Bestuur. (Universiteitskrant Groningen).

Achtung, Achtung

Breek mij de bek niet open.
Mijn neus vleugelt, mijn stuipen trekken en mijn zenuwen pezen.
En als mijn lucht pijpt drukt mijn bloed waar het niet stollen kan.
Soms wenken mijn brauwen als de president zijn or gast, zijn brain stormt of zijn kruis raket.
Mijn tong hangt mij de keel uit als de eerste maalt, de tweede kamert en de derde wereldt.
En wat doen de kunsten? Die naren zelden tot de navel strengt.
Kijk eens om je heen.
Pilatus wast zijn handen in Dreft en de paus veegt de vloer aan met lippen zonder mondstuk.
De kleinzoon van Dolf Hitlerkruis speelt Starwars op Montevideo en zijn fans laufen al lang op het topje van de ijsberg. Maar, mijn mist blijft opti want de puter komt. En als de puter komt wordt alles hetzelfde.

Zo, en hoe gaat het met jou?
Ik werk voor de kleinzoon.
Bek dicht.

McInput

